

“Sirgjooneliselt loodusrikas”

PUTUKAVÄIL

Sulev Nurme
Mirjam Tasa
Merle Karro-Kalberg
AB Artes Terrae OÜ

eskiisprojekt lõigule Mustjõest Hiiuni

Interreg Central Baltic
B.GREEN
EUROOPA LIIT
Euroopa Regionaalarengu Fond
Tallinna Strateegiakeskus

Putukaväil on liigirikas niiduilmeline looduskeskkond, linnaosade vaheline rohekoridor ja liikumisruum inimestele, mis läbib kuus linnaosa. Putukaväil kulgeb piki endist raudteetammi ja tänast kõrgepingeliinide koridori. Putukaväila nimetus viitab siin juba praegu toimivale liikumiskoridorile, mida tolmeldajad (liblikad, kimalased ja erakmesilased) ja teisedki loomarühmad kasutavad, et suunduda ühelt rohealalt teisele.

Käesolev eskiis projekt käsitleb Putukaväila osa Mustjõest Hiiuni. Eskiis keskendub pigem üldiste põhimõttelahenduste väljatöötamisele, kui täpsele kohapõhisele disainile.

Ruumilõigud
Käesolev projekt teeb ettepanekud Putukaväila lõigule Mustjõest Hiiuni.

Lõik on vastavalt ruumi iseloomule jagunenud viieks:
- Mustjõe
- Veskimetsa
- Väike-Õismäe
- Astangu
- Vana-Mustamäe ja Hiiu

Projekti lähteülesandes on ülevaatlikult välja toodud nende ruumilõikude iseloomustus ja tähelepanu väärivad aspektid.

Lisaks on täpsemalt läbi lahendatud Mustjõe lõik, ristumine Iisaku soone rohealaga ning Hiiu sõlmpunkt.

Mustjõe
Rahulikus elamupiirkonnas kulgev Putukaväila lõik on üsnagi meeldiv ja vaheldusrikas. Lineaarpargile avanevad eraaiad ja kortermajade hoovid, mis muudavad kulgemise sel lõigul elamusrikkaks, sest teiste inimeste aedadesse piilumine on lihtsalt põnev. Lisaks jääb asfalteeritud teetrassi kõrvale omajagu palju rohelisi lapikesi, mida on võimalik lineaarse trassi elamusikumaks muutmiseks kasutada ning muidu pika lineaarse sirgjoonelise tee liigendamiseks ära kasutada. Lähteülesanne toob välja, et tegu on tuulekoridoriga ning sel lõigul on palju ristumisi sõiduteega, mis loovad jalgratturi ja jalakäija liikumises tihti katkestusi.

Veskimetsa
Kuigi tegu on justkui linna oluliste maamärkide-sõlmpunktide, sest mida muud loomaaed ja külgnev linna suur tööstusala on, ääres paikneva lõiguga, on tulenevalt endise raudtee iseloomust see kõigele justkui selja pööranud. Veskimetsa lõik kulgeb justkui eraldi omas mullis, mis muu ilmaga liiga tihedalt ei suhtle. Projekti lähteülesanne toob välja, et ala kasutajad on kurtnud selle lõigu monotoonsust. Oluline on seega ala liigendamine, eriilmeliste lõikude loomine ning selle trassi parem sidumine loomaaeda ümbritseva metsaalaga.

Väike-Õismäe
Tööstusilmest kantud ruumilõik asub kortermajade vahetus läheduses ning see annab lõigule hea kasutuspotentsiaali. Samas on olemas ka loodusväärtused, mis tuleb hoolikalt välja puhastada ja eksponeerida.

Astangu
Astangu lõik on looduse mõttes kõige silmatorkavam, korraks tekib tunne, et tegu polegi Tallinnaga, vaid oled sattunud kui toredasse loodusfilmi. Kõrge paepaljand ääristab putukaväila trassi, kuid on ka kogu projektala kõige silmatorkavam maamärk. Tegu on ka Tallinna elurikkuse n-ö keskpunktiga.

Vana-Mustamäe ja Hiiu
Lõik kulgeb suures osas Nõmme-Mustamäe maastikukaitseala ja Harku metsa kaitseala piiril ning külgneb kavandatava Astangu-Mäeküla kaitsealaga. Alale avaneb suur Nõmme-Mustamäe maastikukaitseala, lisaks silmapaistvad Tammiku kivid ning teisel pool Putukaväila teed Orava kastan ja Orava tamm.
Lõigu lõpuosa, Hiiu kant on inimtegevuse mõttes vaheldusrikkam, trassile jäävad nii tööstusala, eramud kui ka Hiiu Rimi, mis kannab endas juba linlikumat atmosfääri ja ruumikvaliteeti. Olulise maamärgina tuleb välja tuua Kadaka pst viadukt, mille alt Putukaväil läbi läheb. Viadukti alla on tekkinud justkui katustatud ruum, millel on hea potentsiaal kujuneda piirkonna sõlmpunktiks.

Kontseptsioon „Sirgjooneliselt loodusrikas“

On aeg küsida, kes mudib linna suunda. Pikalt on seda teinud autojuhid, Putukaväil näitab aga ette, et nüüd hakkab see ajastu läbi saama ning linna suunamudijaks on muutumas mesilased, liblikad, kimalased ja kõik muu elusloodus, kes inimesega seni hääletult linnaruumi jaganud on. Pole mõtet küsida, kellele seda vaja on, sest rohelist linnaruumi on vaja eelkõige meile, inimestele endale, et säilitada side loodusega, et tagada meile vaimne ja füüsiline tervis. Pole mõtet küsida, mis on linnas loodust tarvis, sest seda on tarvis kõigile: loodus annab meile nii süüa kui lootust.

Antud maastikuarhitektuuri projektiga näeme, et linna tulevik on loodusrikas ning sellest oleme ka eskiislaheduses lähtunud ning oma samme ja ettepanekuid sättinud.

Putukaväila lineaarpagi Mustjõest Hiiuni kulgev lõik on selgelt välja joonistunud joonobjekt. Pikalt niisama seisnud linnaruumis on välja laagerdunud just need nüansid, tekstuurid ja struktuurid, mis annavad parimad vihjed ruumi kasutuse kohta, näitavad kätte potentsiaalid, mida tuleb tugevdada ja nõrkused, millega tegeleda. Käesoleva eskiisprojekti lahenduse läbiv joon on maksimaalselt olemasoleva looduslikult välja kujunenud taimestiku ning sellega seostud elupaikade säilitamine ning elurikkuse, selle kõigis avaldumise vormis, sealhulgas ka inimtegevuse – sest linn on inimese peamine elupaik – toetamine. Säästlikkuse ja loodusliku järjepidevuse seisukohalt on oluline olemasolevasse väljakujunenud ja isetoimivasse süsteemi võimalikult väikesem sekkumine ja ümberehitamise vajadus. Teisalt vastandub eskiisi vormikõne ja esteetiline lähenemine aastasadadega välja kujunenud iluaianduslikule arusaamale ilusast ja hästi hooldatud maastikust, mille keskseks väljenduseks on hooldusmahukas võõrliikidega kaunistatud liigivaene roheline kõrb.

Eskiislahendus „Sirgjooneliselt loodusrikas“ lähtub eelkõige lineaarpargi paljuski isetekkelisest linnaloodusest ilmest, tõstab esile kõik liigid, kes linna oma elupaigaks peavad. Projektiga väärtustatakse ringmajandust, rohe- ja sinivõrgustikku, linnalooduse mitmekesisust, tehakse ettepanekud kvaliteetse rohelise puhkeruumi loomiseks inimestele säilitades ja parendades ka teiste eluvormide elupaiku.

Vastavalt projekti lähteülesandele moodustab Putukaväila lineaarpark olulise osa Tallinna 2035 strateegia rohelisest liikumisvõrgustikust. Putukaväil kui rohekoridor on seal planeeritud mugavaks, takistusteta liikumiskoridoriks jalgsi, rattaga, tõukerattaga liikumiseks, jalutamiseks, tervisespordiks ja vabaõhu tegevusteks, seda iseloomustab looduslik mitmekesisus ja looduspõhised lahendused. Putukaväilal on potentsiaal kujuneda oluliseks liikumisteekonnaks linna erinevate sihtpunktide vahel.

Lahendus

Lähtuvalt analüüsist, kohapealsetest vaatlustest ning soovist pakkuda kogu linnaelustikule Putukaväilal midagi on käesolev maastikuarhitektuuri projekti „Sirgjooneliselt loodusrikas“ ettepanekud agatud järgmisteks kihtideks-teemaplokkideks:

- Elurikkust toetavad tegevused: haljastus ja sinivõrk
- Aktiivsed ja omaette olemist võimaldavad tegevused linlastele, tegevuspunktid
- Teed ja liikumine

Läbivaks teemaks kogu projektis on veel lisaks ringmajanduse võimaluste uurimine ja selleteemaliste ettepanekute tegemine.

Kogu eskiisprojekti haljastuse juhtmõte on olemasoleva maksimaalne säilitamine. Me peame hindama linnalooduse kooslusi, mis on alale juba ise tekkinud. Need ei pruugi olla botaaniliselt kõige väärtuslikumad, kuid on väärtuslikud just selles kohas ning arvestades linna üldist kivist ilmet, vajalikud rohevõrgustiku osad ning elusloodu-se astmekivid sobides osale elusloodusest liikumiseks-levimiseks ning mis leevendavad lokaalselt kliimamuutuste negatiivseid ilminguid. Samas tehakse eskiisiga siiski ettepanekuid ka kohatiste tüher-maakoosluste väärtustamiseks ja liigiliseks täiendamiseks.

Üldise printsiibina on püütud säilitada ja toetada taimkattega alade sidusust, koondada inimtegevused kompaktselt, et vältida tallamist jalgradadelt-teedelt ja olemiskohtadelt väljaspool. Eskiisikohased lahendused lähtuvad ka hoolduse minimeerimisest, mille kohasest lähenemisest tulenevalt jaotuvad alad teatud hooldust vajavateks (niidud, mesilaspeenrad, teeruumis olev haljastus) ning hooldust mittevajavateks aladeks, kuhu sekkutakse vaid vajadusel.

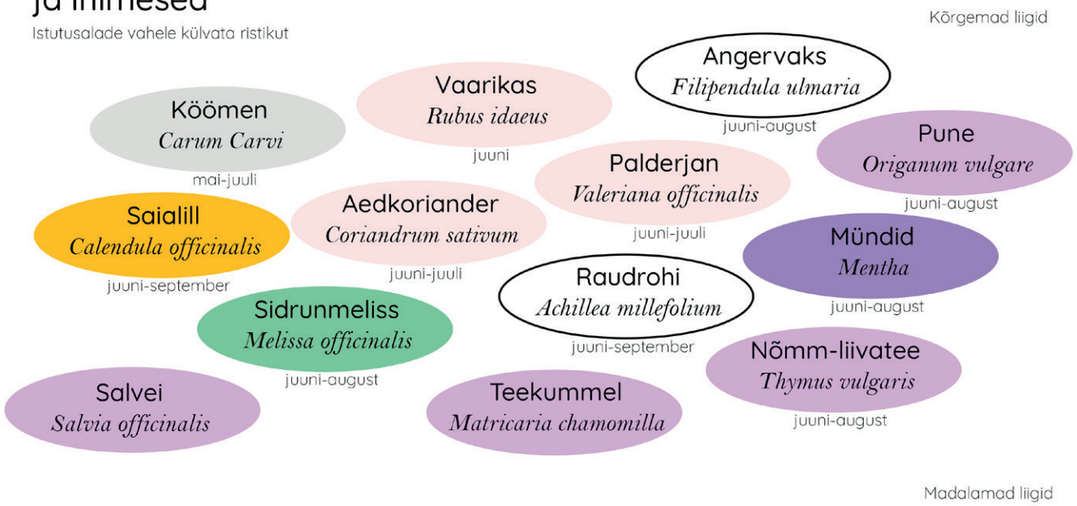
Elustikku toetavad peenrad
Linna muu elustiku, lindude, liblikate, mesilaste ja kimalaste toetamiseks näeb projekt ette eraldi, üldjoontes eesti looduse liikidega istutusalade rajamise. Eesti looduse liikidega peenrad on kujundatud nii, et üks liik moodustab ühe laigu, kõrgemad liigid on paigutatud teest eemale, madalamad liigid tee äärde.

Välja on töötatud neli elurikkust toetavat peenrakooslust:

- Peenar mesilastele ja kimalastele.
- Peenar liblikaid meelitavate taimedega.
- Peenar lindudele, mis on kokku pandud taimedest, kuhu väiksed linnud saavad varjuda ning taimedest, mille marjad on lindudele söögiks. Lindude peenrasse tuleks paigaldada ka kivid, kuhu on uuristatud augud, et sinna koguneks vihmavesi, mida linnud janu kustutamiseks kasutada saavad.
- Tee peenar on mõeldud nii tolmeldajatele kui inimestele, see koosneb liikidest, mida meie, inimesed oleme harjunud kasutama tee tegemiseks või toidu maitsestamiseks, kuid mille õied pakuvad nektarit ka paljudele teistele linnas elutsevatele liikidele.

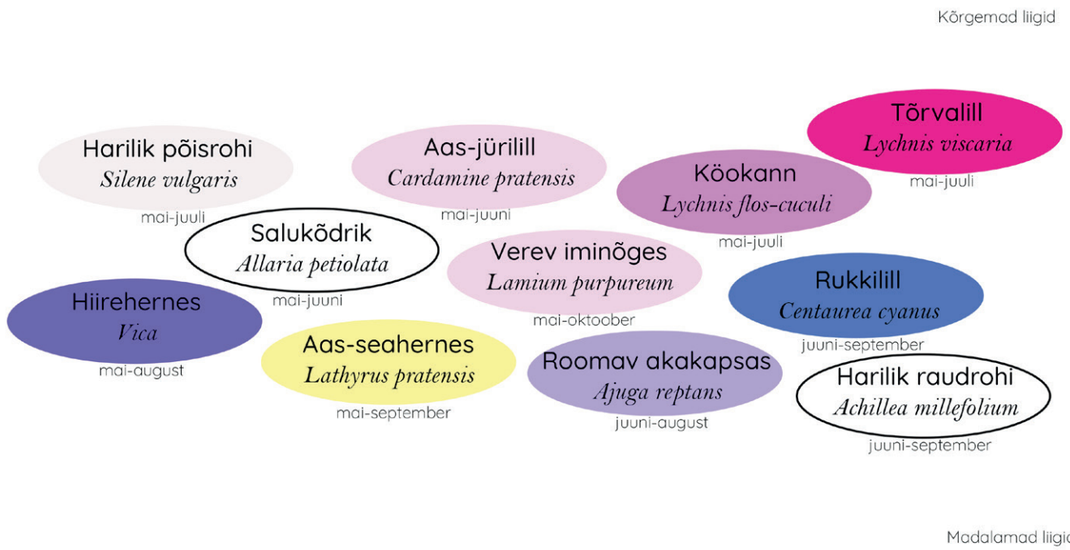
Tee peenar tolmeldajatele ja inimesed

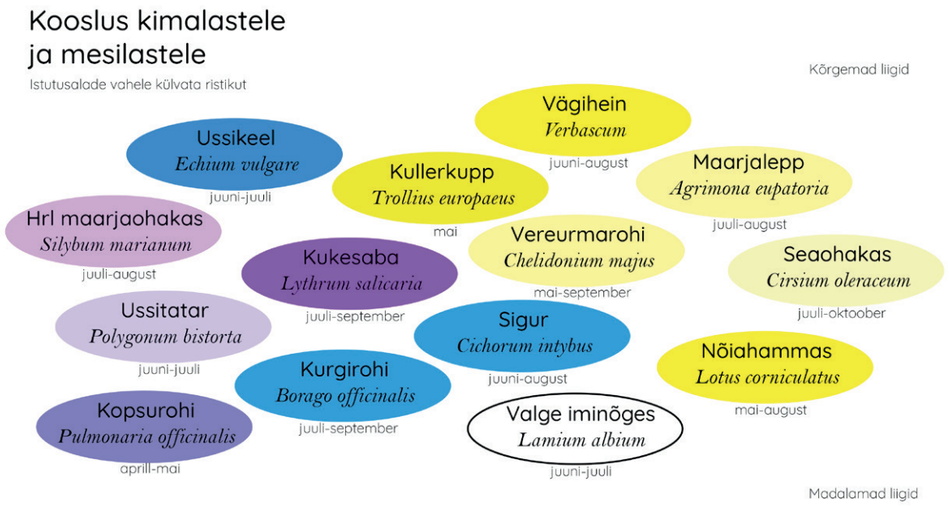
Istutusalade vahele külvata ristikut

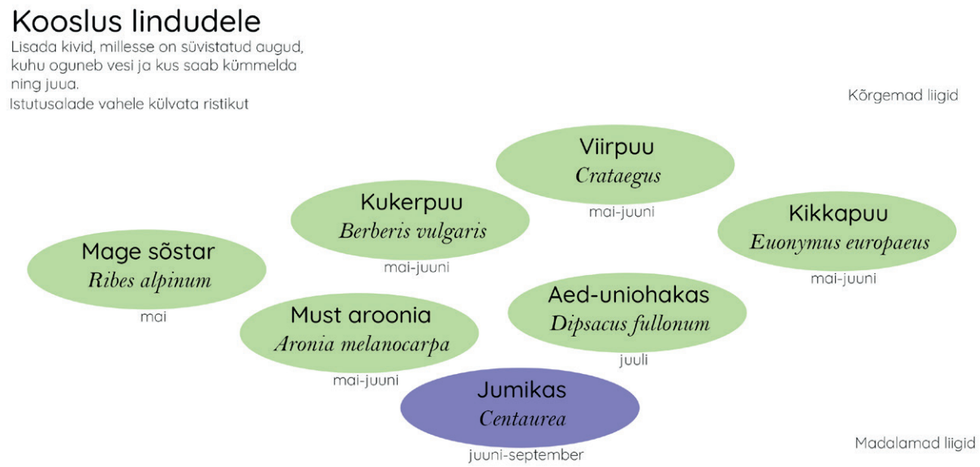

Peenrad liblikatele

Istutusalade vahele külvata ristikut

Salud ja põõsastikud

Lisaks on käesolevas eskiisprojektis välja töötatud eraldi puittaimede kooslused:

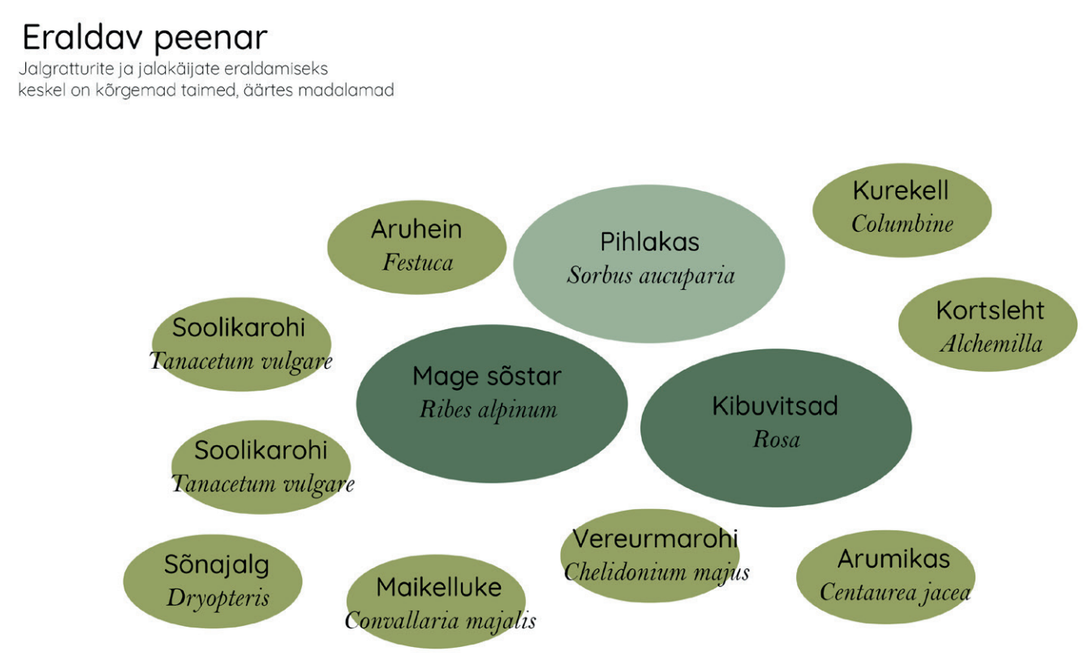
- põõsasrinne olemasoleva asfalttee liigendamiseks ning jalgratturite ning jalakäijate eraldamiseks;
- salumassiivid olemasoleva haljastuse täiendamiseks, vaadete ekraniseerimiseks ja puittaimedega alade suurema sidususe loomiseks.

Puittaimedena on ette nähtud kasutada looduslikke haigustele vähem vastuvõtlikke liike. Salude istutamisel on peamiseks printsiibiks mitmeliigilisus ja mitmerindelisus.

Muu haljastus

Lisaks täiendatakse olemasolevat rohttaimestikku uute loodavate niidualadega, mille liigid peavad olema kasvatatud ja korjatud Eestis. Eelistada tuleb mitmeaastaseid rohttaimi, vältida seemnesegusid, mis on sisse imporditud.

Lisatav haljastus on kujundatud mitmeliigiliseks ja mitmerindeliseks. Oluline on vältida monokultuursete ja üherindeliste istutusalade rajamist.

Oksavaalud ja lamapuit
Elupaikade rikastamiseks on kavandatud ka lamapuidu ja oksavaalude alad. Lamapuit korraldada võimalusel Putukaväilal raiutavatest tüvedest, kuid kasutada võib ka naabruskonnast eemaldatavaid puid. Oksavaalud ehk oksakuhilate praod ja okste vahed pakuvad elu- ja varjepaiku. Oksavaalude rajamisel tuleb kasutada skulptorite abi, kes aitavad oksad põnevasse vormi seada. Nii ei mõju oksavaalud vaid oksakuhilatena, vaid neil on ka kunstiline ja kohaloome võime. Põnevalt kokku seatud oksavaal mõjub skulptuurina ning annab Putukaväila lõikudele iseloomu. Oluline on säilitada ohutustatult ka üksikuid jalal säilinud jämedamaid puid, mis pakuvad elupaiku teatud liikidele ja on ka kontektstuaalseks aktsendiks viidates eluringile ja elu ajalikkusele.

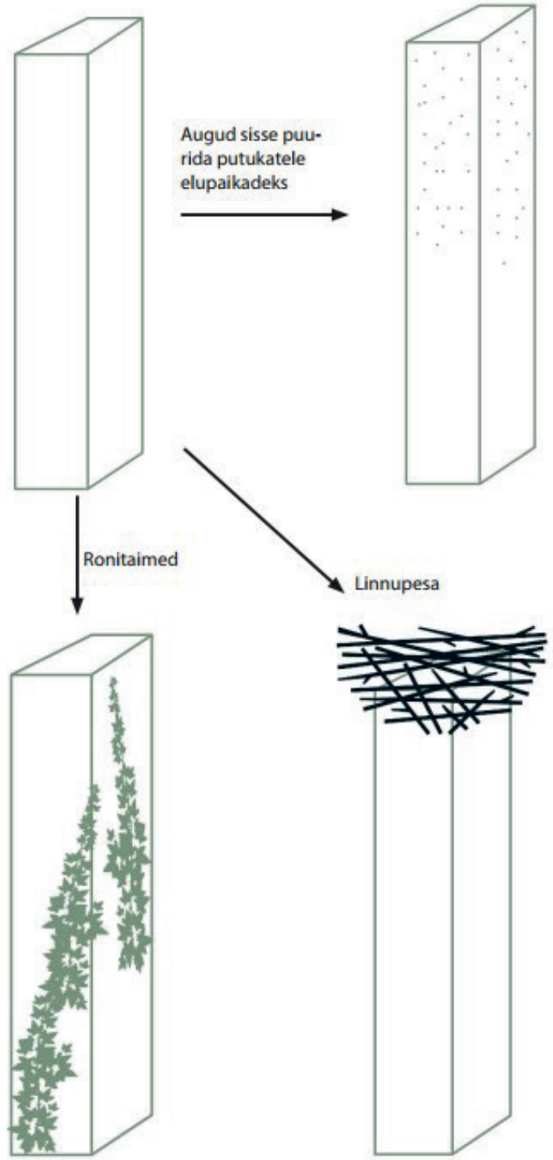
Sinivõrgustik
Putukaväila piirab projekteerimisalas suures ulatuses kraav, leidub omajagu veesilmasid. Ka need on olulised elupaigad, mis rikastavad lineaarpargi elustikku. Kraavid tuleb säilitada, osaliselt on ette nähtud nende paisutamine või laiendamine. Ette on nähtud truupide rajamine, mis pakuvad varju ka kahepaiksetele. Truupide peale tekib lahja ja kuiv kasvuala, mis on sobilik aastaimestikule. Sinivõrgustikku on ära kasutatud ka keskkonna atraktiivsemaks muutmiseks inimestele. Kraavide ja veesilmade peale on projektiga ette nähtud puhketaskud.

Olemasolevate betoonpostide kohandamine
Vana-Mustamäe ja Hiiu lõigu lõpuosa palistavad vanad betoonpostid. Need saab samuti kohandada linnalooduse elupaikadeks:
- Toed ronitaimedele
- Pesad lindudele
- Puurida sisse augud putukatele

Lamapuit ja oksavaalud

Olemasolevate betoonpostide kohandamine

Tegevuspunktide lisamine, mängutaskute rajamise põhimõtted
Inimeste tegevuse toetamiseks ja keskkonna atraktiivsemaks muutmiseks on vaja aktiivsuspunkte, mis linased Putukaväilale tooks ning annaks neile põhjuse, lisaks looduses viibimisele, lineaarpargis aega veeta.

Eskiisprojektiga on ette nähtud väikeste mängutaskute loomine, paviljonide, istumispinkide, päevitamisalade, treeningvahendite jms lisamine. Ka siinjuures kehtib juhtmõte, et vähem on rohkem. Sekkumised on minimaalsed, võimalusel kasutatakse taaskasutatud materjale.

Mängutaskute ja välijõusaalide kattematerjalina peaks vältima tartaani ja muud kummikatet, kasutada liiva või koorepuru.

Mängutaskud
Mängutaskud on igas lõigus plaanil näidatud. Ühes taskus peaks asuma üks element. Välja on töötatud väikeste mänguelementide seeria, need on kokku pandud selliselt, et mängimine oleks loov, element sobiks igale vanusele. Siia seeriasse kuuluvad:

- Pajutunnel
- Torud
- Pakustik
- Kaikamets
- Ronilad
- Poomid
- Pinnavormid astmekividega
- Kiiged

Lisaks on kavandatud Tallinnas ja Eestis ainulaadsed porimängu platsid ja kolahoovid.

Astmekivid

Torud

Turnimisvahendid

Künkad ja astmepakud

Tasakaalupoomid

Tokimets ja pakustik

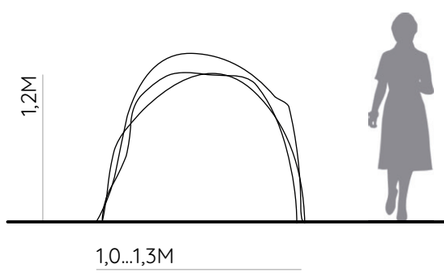
PAJUTUNNEL, PAJUONN

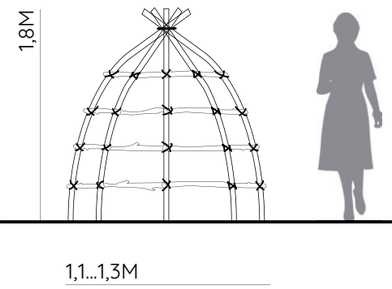

VITSPUNUTIS

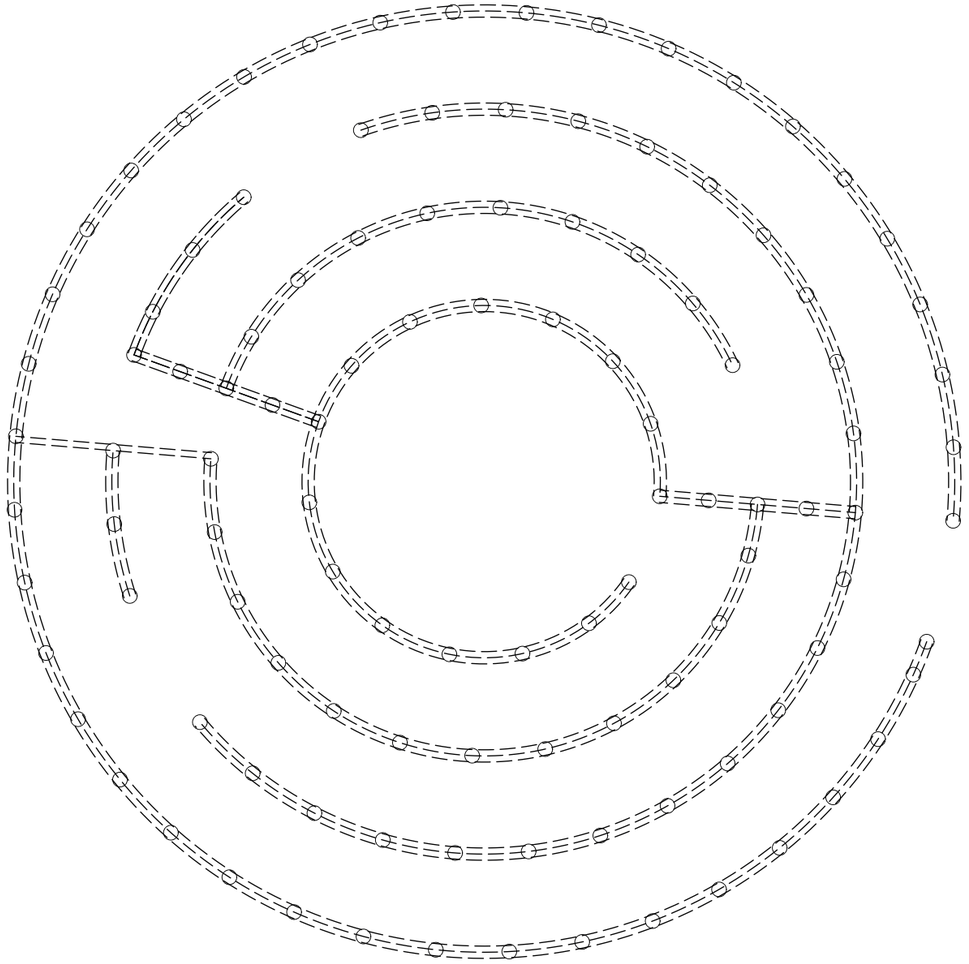
PAJUTUNNEL

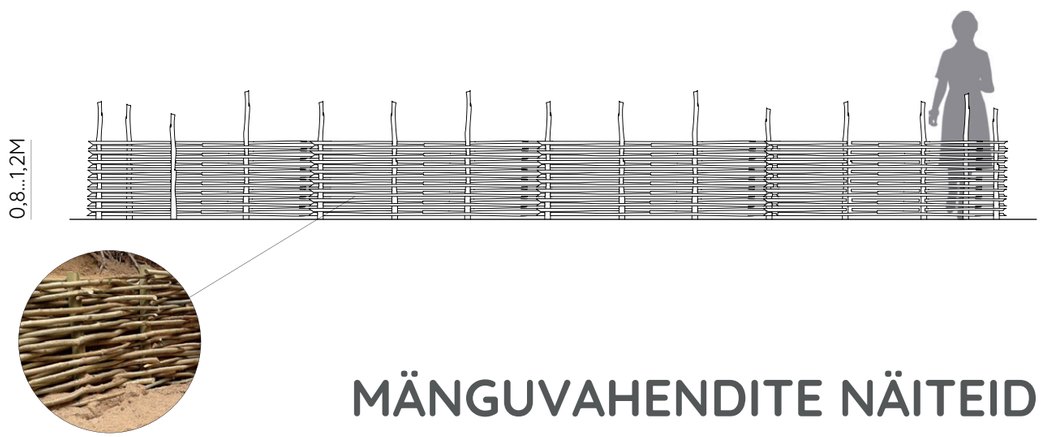

PAJUONN

PAJULABÜRINT

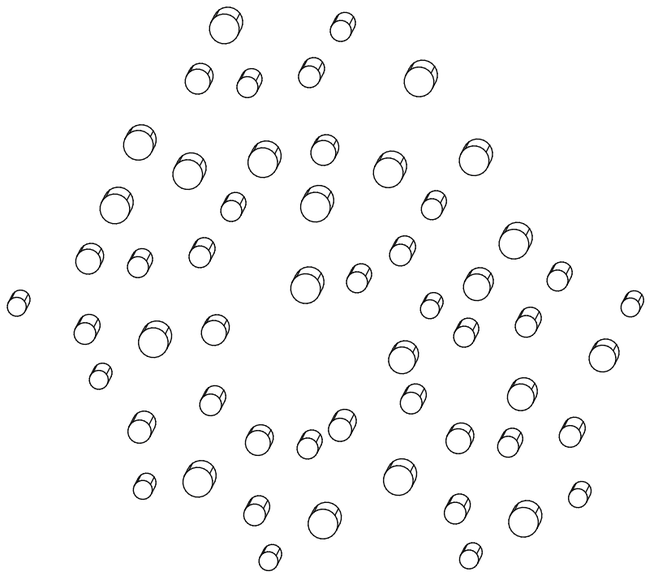

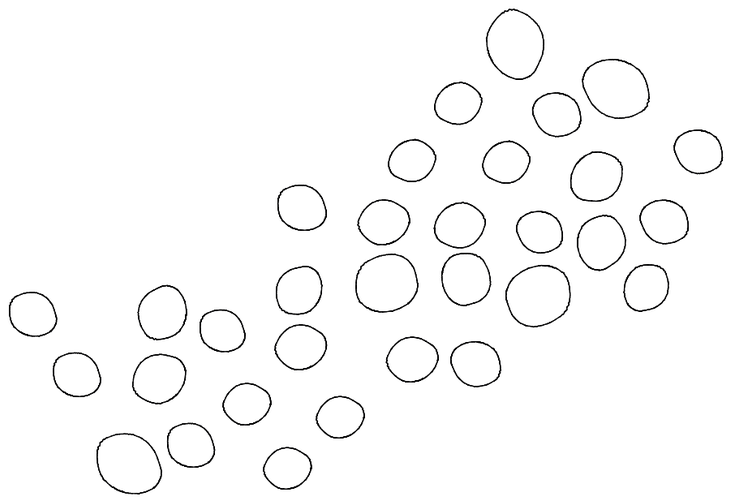
MÄNGUVAHENDITE NÄITEID

PUNUTUD PAJUVITSTEST "ELUSAD" MÄNGUVAHENDID

PAKKUDEST LABÜRINT

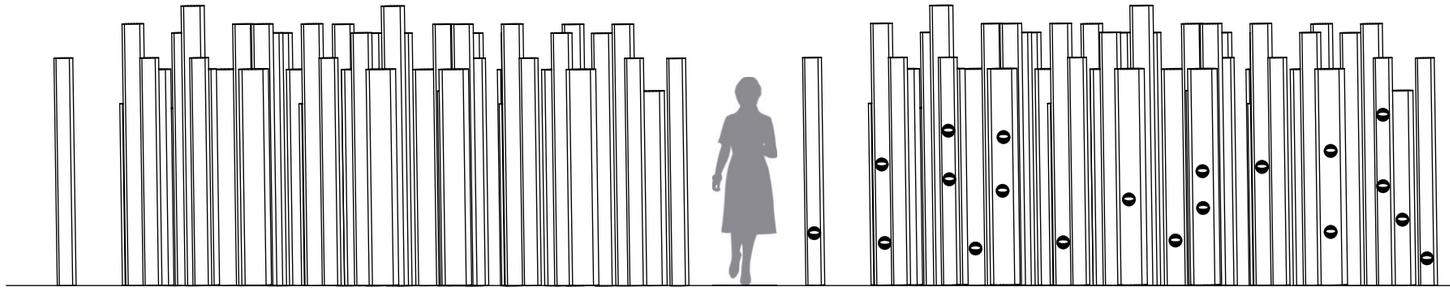

PAKKUDEST RONILA

PAKKUDEST LABÜRINT, VARIANT A: LIHTPOSTID (VASAKUL)

PAKKUDEST LABÜRINT, VARIANT B: POSTIDELE KINNITATAKSE RONIMISNAGAD ERINEVALE KÕRGUSELE

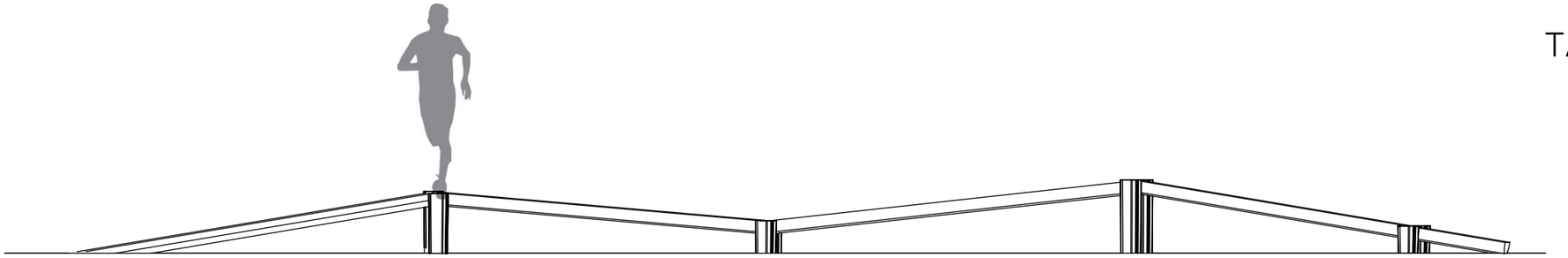
MÄNGUVAHENDITE NÄITEID

PAKUSTIKUD

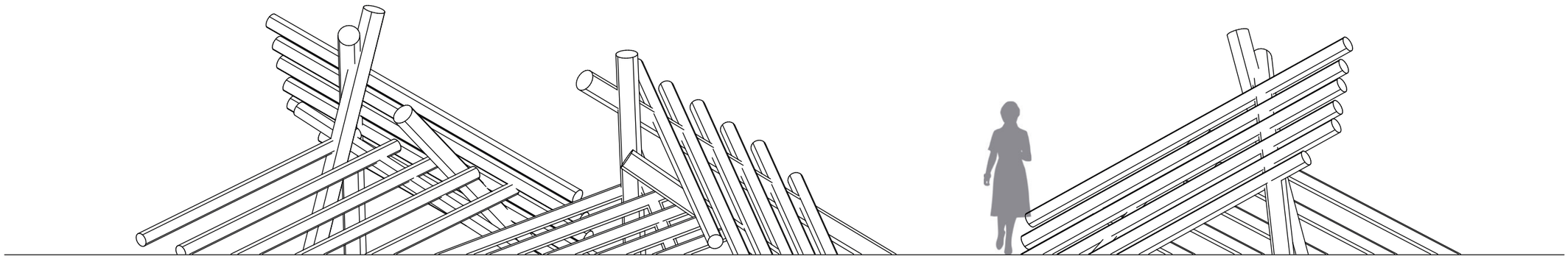

TASAKAALURAJAD

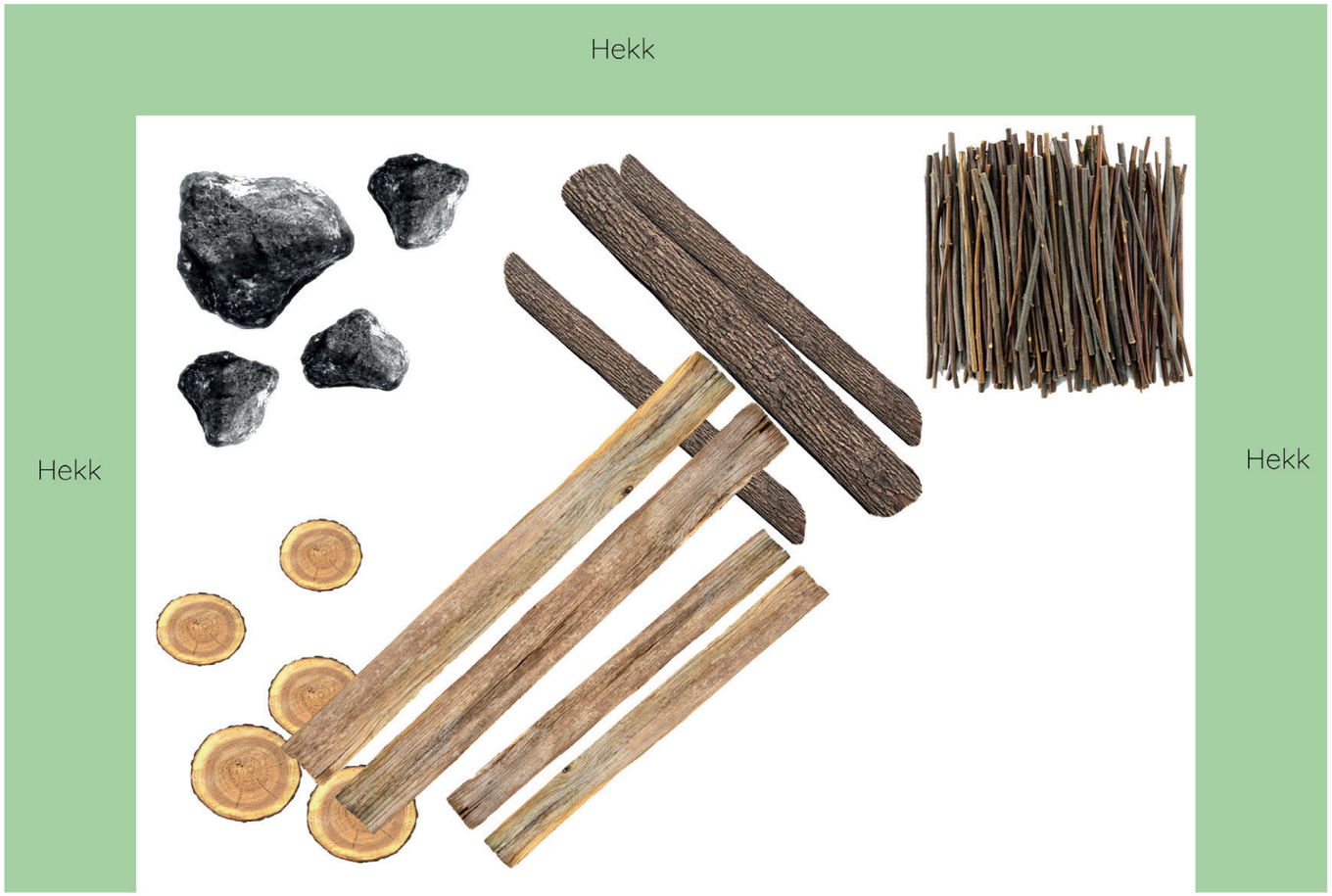

RONILA - "TÜVEPINU"

MÄNGUVAHENDITE NÄITEID

TASAKAALURAJAD, RONILAD

Kolamänguväljaku põhimõte

PORIMÄNGU PLATS EHK VEEMÄNG

Uuringud näitavad, et pori ja mudaga mängimine on üks õnneliku lapsepõlve komponent võib isegi öelda, et head lapsed kasvavad pori sees. Ühest küljest aitab see tugevdada immuunsüsteemi, teisest küljest võimaldab lapsel ise mäng välja mõelda, mängida täiskasvanute kehtestatud standardite vabalt, olla loov ja õppida tundma loodust. Näpu mulda pistmine pole oluline stressi maandaja ainult täiskasvanutele, vaid ka lastele. Rootsis näiteks on hakatud looma spetsiaalseid vihmamänguväljakuid. Miks peaksime meie kehvemad olema?
Veemängu alad on kavandatud kohta, kus on juurdepääs veetorustikule. Samas on sellise porimängu platsi juures oluline ka see, et mängimiseks kogutaks vihmavett. Näiteks tuleks luua kunstlikud poriloigud, kasutada ära vee voolamist, luua vee kogunemise ja äravoolamise kohad, näha ette võimalused vett paisutada ja kinni pidada.

Porimängu platsi komponendid:
- Poriloigud. Vee parema kinnipidamise huvides tuleks nende põhi sillutada.
- Vee äravoolamise tee. Rajada sügavamad nõvad, mis vihma ajal toimivad väikeste minijõgedena.
- Kraavid, kuhu vett kogutakse. Üle kraavi rajada väike purre või astmekivid.
- Liiv või muld, mida saab veega segada.
- Horisontaalpinnad, kuhu saab mulda ja vett tõsta.

Kolahoovid

Tallinna avalikus ruumis pole just paju paiku, kus lapsed saaks mängida struktureerimata, vabalt, loovalt, ise ehitada ja rajada, lammutada ja kavandada. Omajagu on lapsed selliseks mänguks Tallinnas kohandanud tühermaid, kuid need võimalused on kättesaadavad vaid vähestele.
Leene Korp, Mari Liis Viisalu, Sigrid Rosental, Ada Tamme ja Liis Kuresoo on Müürilehes kirjutanud kolahoovidest („Tee noorte heaoluni mingu läbi kolahoovide“, 19. aprill, 2022). Nende järgi on kolahoovid sellised mängualad, mis on loodud põhimõttel, et lastel on hea, arendav ja huvitav tegutseda autonoomselt kõiksugu kola, lauajuppide, torude ja muude ehitusjäätmete, samuti kivide, kaigaste, vanade autorehvide, aga ka lihtsalt liiva, savi ja veega. Müürilehe artiklist saame ka teada, et esimene kolahoov sündis Emdrupis Taanis II maailmasõja ajal, kui riik oli okupeeritud, ja selle rajamine oli kantud suuresti tollasest ainelisest puudusest. Esimese hoovi kohalikele lastele lõi maastikuarhitekt Carl Theodor Sørensen.
Putukaväila lineanaarpark on ideaalne paik, kuhu esmakordselt Eestis sellise kontseptsiooniga mänguala luua.

Putukaväila kolahoov koosneb järgnevatest elementidest:
- Lauajupid, taaskasutatud, saadud näiteks kuskilt lammutatud majas.
- Palgijupid, sellised, mida lapsed tõsta jaksavad, samuti taaskasutatud puit.
- Looduslikud kivid.
- Savi, muld, liiv.
- Käbid.

Kolahoov peaks olema piiritletud, et selle sees loodav kaos jääks täiskasvanutele vastuvõetavatesse piiridesse. Hoov peaks olema ümbritsetud piirava hekiga, vajadusel võiks hoovi öörahu ajaks lukustada. Kuna kolahoov on sisustatud looduslike ja taaskasutatud materjalidega, siis on hoovi sisustus kergesti uuendatav. Kui keegi ka palgijupi või kivi koju viib, ei tekita see suurt majanduslikku kahju.

Igale eale ja soole

Tegevuste kavandamisel on arvesse võetud pargikülastajate soolisi ja ealisi iseärasusi. Näiteks näitavad uuringud, et poistele meeldivad enam aktiivsed tegevused, neile sobivad enam palliplatsid ja jõusaalid. Tüdrukud eelistavad vaiksemaid ja rahulikemaid tegevusi, mida saab teha mitmekesi koos. Näiteks kiikuda või istuda suuremast kärast eraldatult eemal. Selleks on ette nähtud kiigeplatsid, on omaette olemise taskud ja varjualused.

Väiksematele lastele on jõukohased väikesed mängutaskud põhitrassi kõrval, näiteks pakustikud, torud, ronilad. Suurematele sobivad kolahoovid ja veemängu platsid. Eakatele mõeldes on olulised rohked istumiskohad, looduses käimise võimalus ning samuti omaette olemise kohad.

LIIKUMINE

Putukaväila eskiisprojektis käsitletavat trassi katab heas korras asfalt, selle ülesvõtmine kogu mahus on ebaotstarbekas ja ei ole säästlik. Seega säilitatakse olemasolev kate põhitrassil. Teeruum jaotatakse jalgratturite ja alakäijate vahel märgistusega ning liigendatakse sobivates kohtades (kus on ruumi) haljastusega.

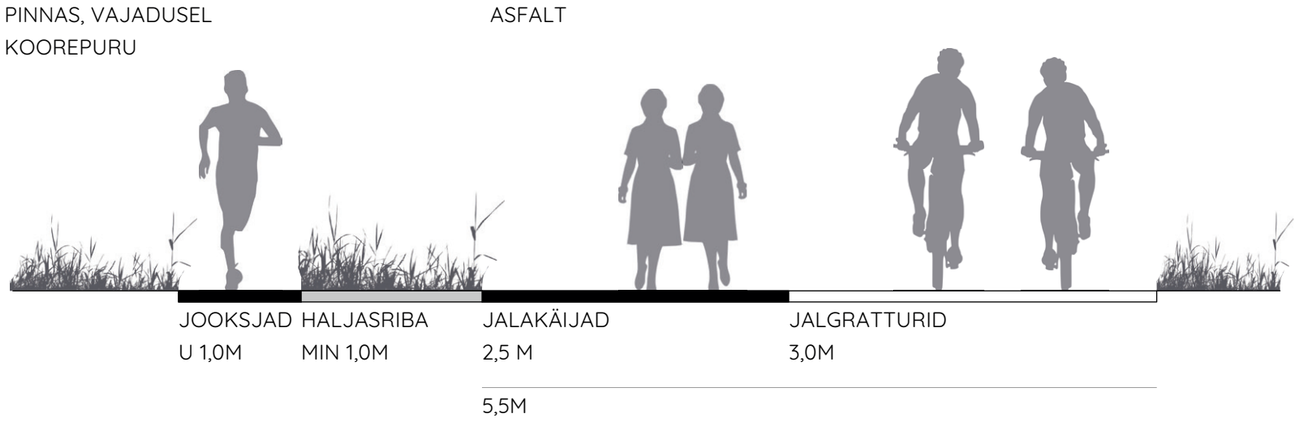
Ristumiskohad asumisiseste tänavatega ja sõiduteega tuleks eraldi markeerida. Kergliiklusteel kasutatakse erineva värviga betoonkivi, sõidutee osa graniitkiviga (toimib vibropinnana). Ette on nähtud haljastuse ja gabioonidega ruumi kitsamaks muutmise võte, et ristumine oleks visuaalselt arusaadav, samas jalg- ja jalgrattaliiklust mitte takistav. Ristumisel sõiduteega on soovitatav ristmikud tõsta, et sõidukite kiirust vähendada. Ristmikele on tehtud ettepanek sõidutee kitsendada võimaldades korraga vaid ühesuunalist läbipääsu, sõidueesõigus on ühesuunaliselt, suund täpsustatakse edasisel projekteerimisel.

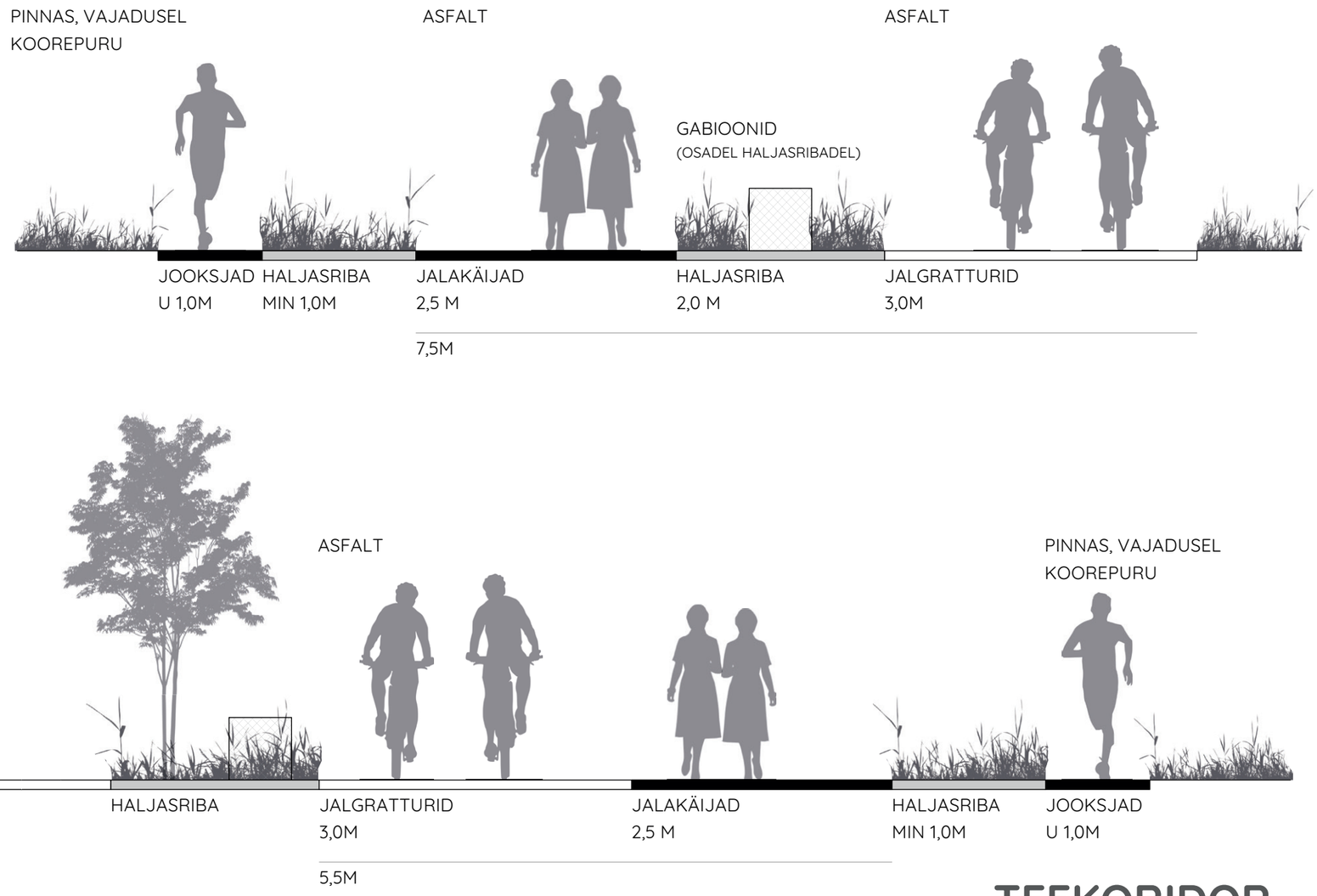
Peatrassi äärde on läbivalt ette nähtud jooksu- või jalutusrajad laiusega 0,6...1,0 m. Rajad on pinnaskattega või vajadusel (kui läheb väga poriseks ning auklikuks) tugevdada koorepuruga. Peatrassi ja kõrvalteede ristumised tuleks eraldi tähistada kas teise teekattematerjaliga või asfaldigraafikaga.

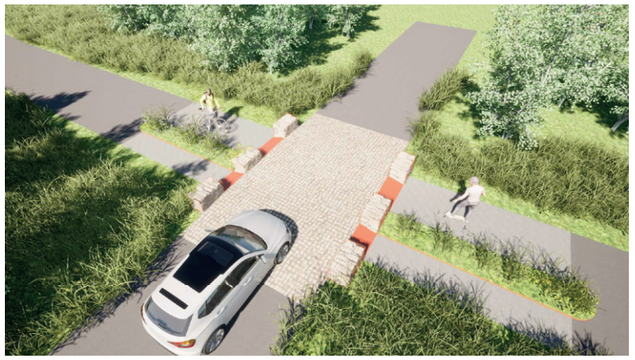

TEEKORIDOR

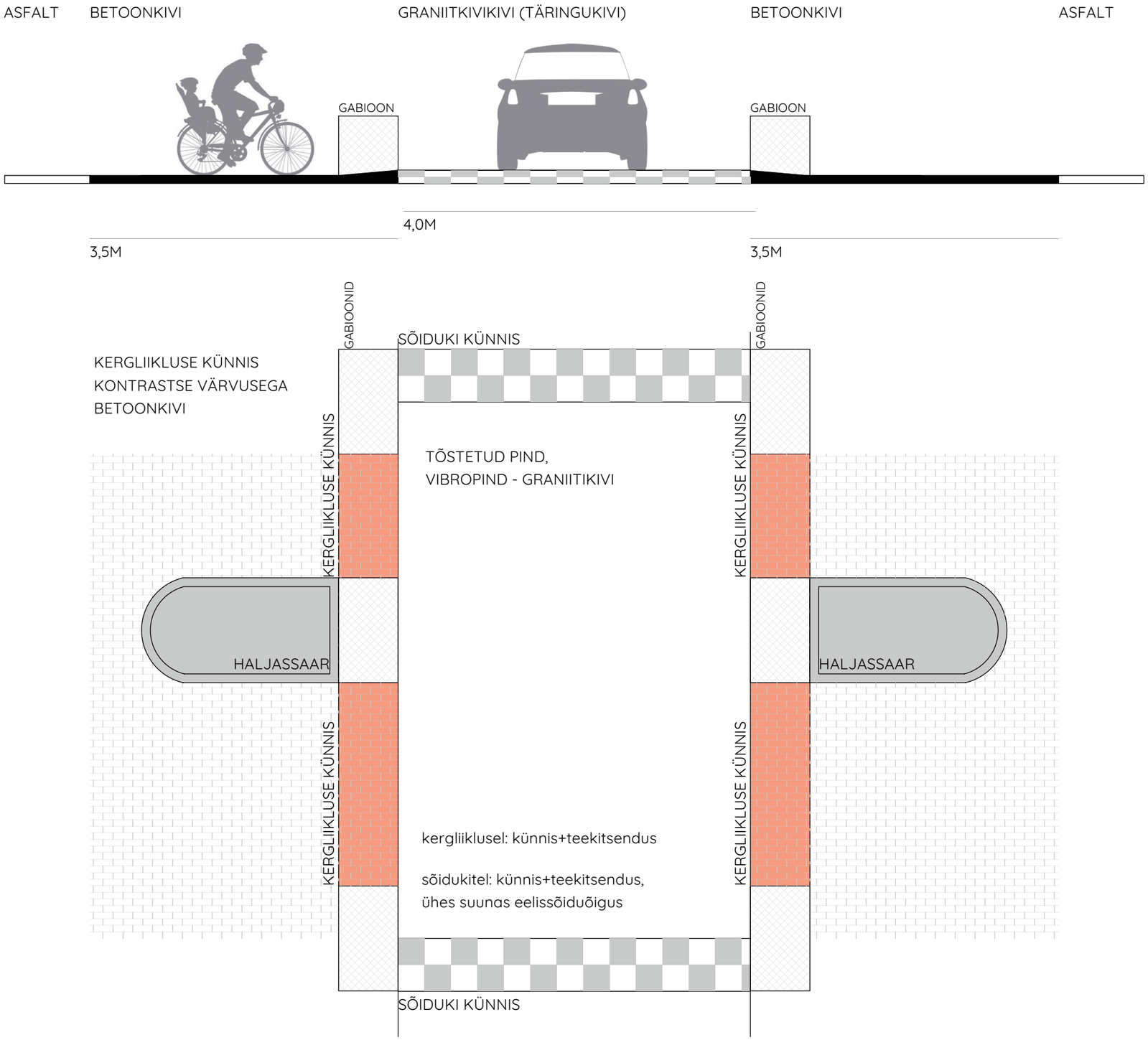
KATENDID, HORISONTAALNE LIIGENDUS

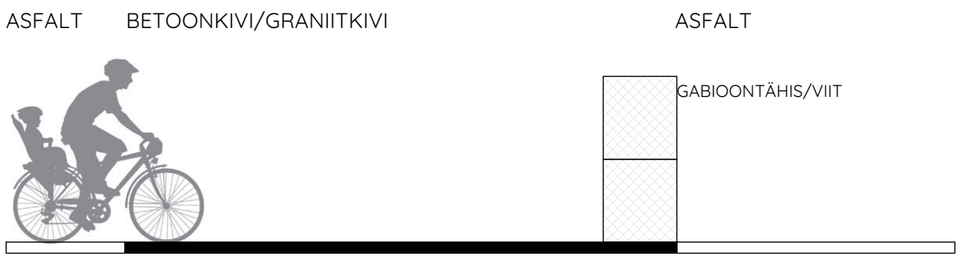

MÄRKUS: skeem illustreerib lahenduse üldpõhimõtet, mitte konkreetset ristmikku.

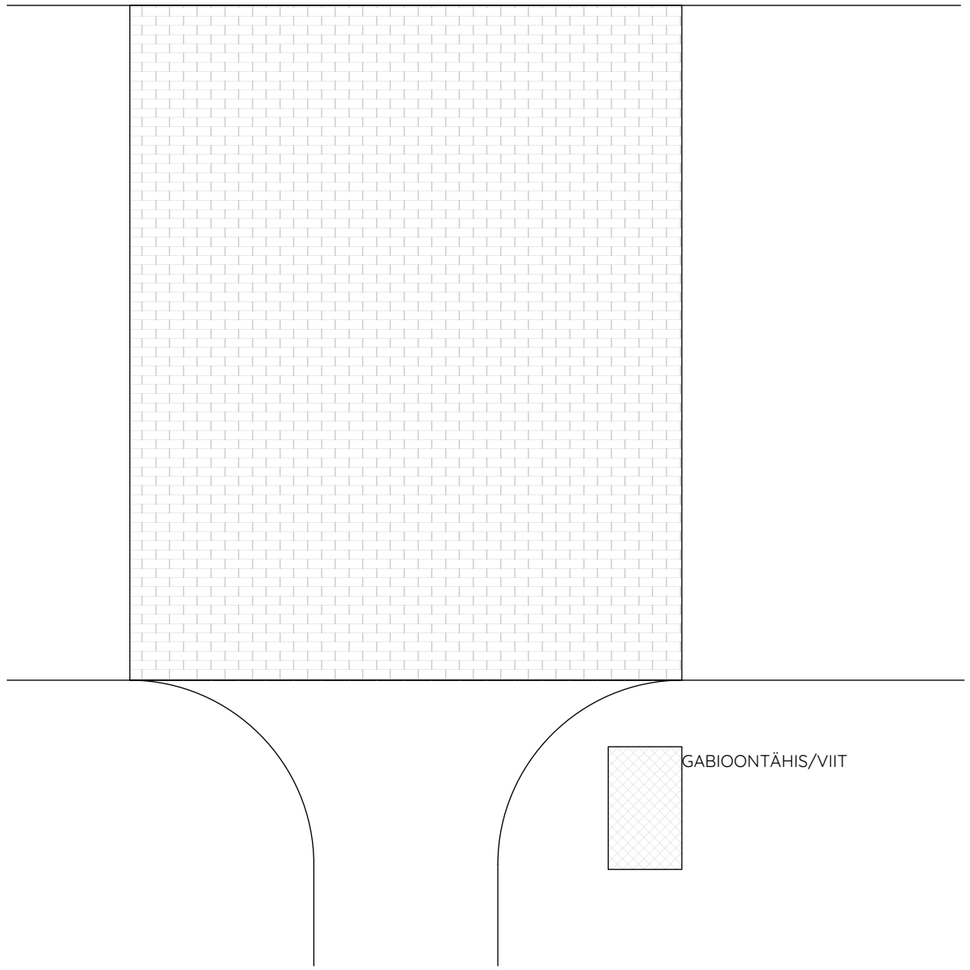
TEEKORIDOR

RATTATEE RISTUMINE SÕIDUTEEGA

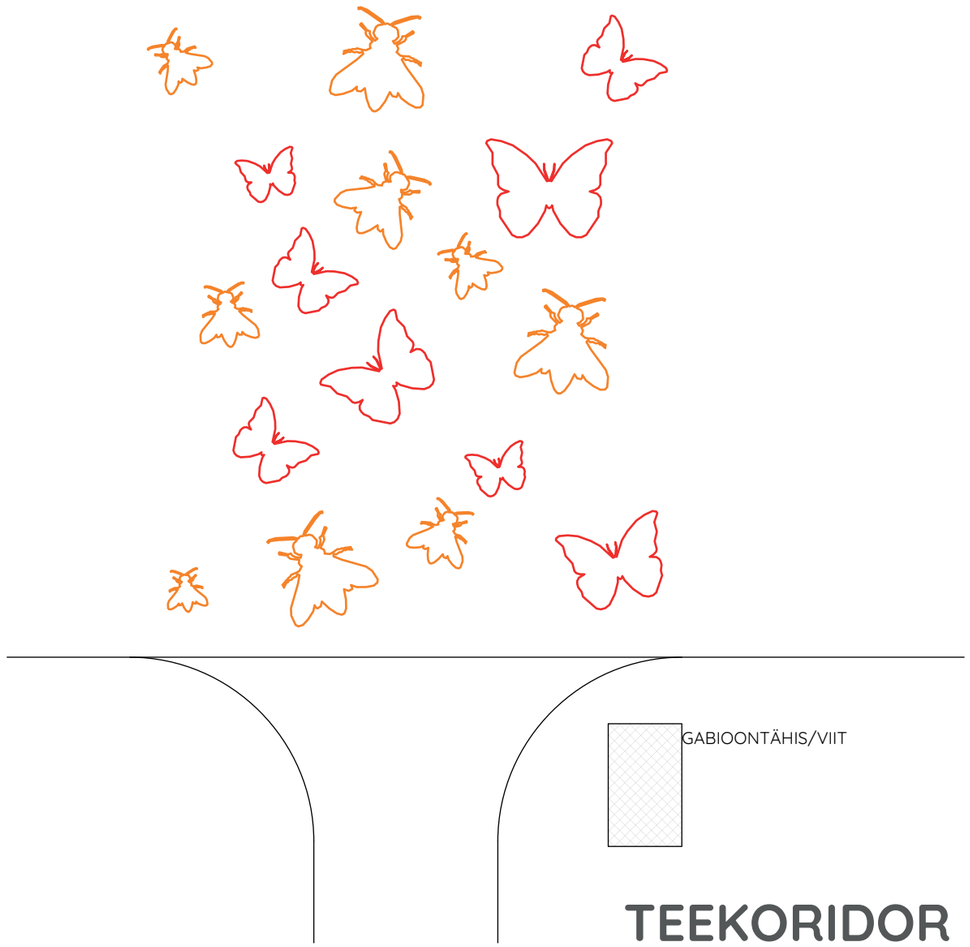

VARIANT A - HARGNEMIS-/RISTUMISKOHT ON ERISTATUD TEISE KATTEMATERJALIGA

VARIANT B - HARGNEMIS-/RISTUMISKOHT ON ERISTATUD TEEKATTELE VÄRVITUD SÜMBOLITEGA

TEEKORIDOR

RISTUMINE JALGRADADEGA, HARGNEMISKOHAD

VÄIKEVORMID, LUGEMISNURGAD JA PAVILJONID

Väikevormide kujunduse läbiv joon on mitmeliigilise linna toetamine. Välja on töötatud gabioonidest moodulsüsteemi, mida saab kohandada teetähiseks, istepingiks, näitusepinnaks, infostendiks jne.
Gabiooni täidise ehk kivide vahelised praod pakuvad mitmeid võimalusi elurikkuse toetamiseks. Kohati saab gabiooni lisaks kividele täita ka mullaga ning sinna sisse panna ka kuivust taluvate taimede seemneid. Kui need kasvama lähevad, moodustub roheline elav sein. Kivide praod pakuvad elupaiku putukatele ja kahepaiksetele. Gabioonides tuleks osaliselt kasutada kivimaterjali, mis tekib Putukaväila ehitamise ajal, kuid kasutada võib ka muud, naabruskonnas lammutatavat ohutut kivimaterjali. Gabiooni sisemiseks täiteks sobib ka praegu alal vedelevad betoontükid. Need tuleks lõhkuda paraja suurusega tükkideks ning lahtisest prahist puhastada. Kuid sobib kasutada kombinatsioonis loodusliku kiviga ka näiteks punast savitellist.

Eskiisprojektiga on ette nähtud ka vaatetorni rajamine. Vaatetorni sobivaim lahendus tuleb leida arhitektuurivõistlusega. See peab olema osaliselt taaskasutatud puidust ning vaatetorni arhitektuur peab toetama lindusid ja nahkhiiri ehk luua tuled õnarused, kuhu linnud saavad pesa teha ning ribiline struktuur, mis pakuks pesistuspaika nahkhiirtele. (Inspiratsiooniks võib lugeda järgmist juhendit „Twenty ideas for Integrating biodiversity in urban planning and development“. https://issuu.com/gemeenteamsterdam/docs/twenty_ideas_for_integrating_biodiv)

Vaateplatvormid
Lineaarsesse liikumisse pauside sisse toomiseks on looduskaunitesse kohtadesse ja kraavi kohale kavandatud keevisrestist ja metallvõrgust vaateplatvormid. Selline materjalivalik tagab diskreetsuse ja ažuursuse. Sel viisil on väilale kavandatud väikevormid tagasihoidlikud, aitavad loodusel esile tõusta, samas piisavalt toekad, et mõjuda disainitud sekkumisena. Keevisrest ja metallvõrk lasevad läbi õhku ja vett, taimestik saab kasvada sellest läbi ja üle.

Paviljonid
Putukaväila põhitrassi äärde on kavandaud ka puhketaskud, osad varikatusega, osad ilma. Varikatusega paviljonidele on võimalik rajada metallvõrgust seinad, mis kaitsevad suurema tuule eest. Ka nende puhul on oluline tagada ažuurne ilme, mis laseks läbi õhku ja võiks toimida toena taimedele. Pakkuda poeetilist võimalust lasta loodusel üle võtta või siis tagaplaanile jääda. Paviljonid tuleks rajada mätaskatusega.

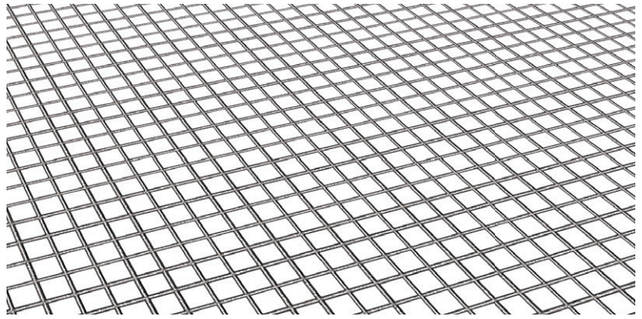
Infotahvlid
Kogu Putukaväila trass Mustjõest Hiiuni peaks toimima linnaloodusе õpperajana. Selleks on vaja kooskõlas ülejäänud infograafika lahendusega välja töötada sildid, millega tähistada tavalisi linnas leiduvaid taimi. Kui paljud tunnevad meist katkujuurt, pusurohtu või kerakellukest. Kogu kavandatav lineaarpark on suurepärane võimalus edendada loodusharidust, mis keskendub just linnaloodusele. Selleks on Putukaväilal kõik võimalused olemas. Eelkõige on oluline tutvustada, näiteks siltide kaudu, just täiesti tavalisi linnas kasvavaid liike, sest enamasti kipume just nende osas olema rohepimedad. Näeme rohelust kui tausta, kuid ei tea, et see koosneb paljudest eri liikidest, faktuuridest ja struktuuridest. Putukaväil on just suurepärane koht tuletada meelde ammuunustatud vana ning näidata, milline on raudrohi, milline jumikas, kus kasvab naat või ussikeel.

Taimede tutvustamise kohad tuleb välja valida kohapeal, sest vaid nii on võimalik saada kõige adekvaatsem ja täpsem info. Seega plaanile pole seda ideed kantud.

Lisaks sellele näeb projektlahendus ette ka suuremate infotahvlite paigaldamise, mis annaks infot kogu Putukaväila trassi kohta ning tutvustaks linnaloodust tervikuna, nii taimi, putukaid, linde ja loomi.

Ringmajanduse põhimõtted
- Pargi rajamise käigus üles kaevatud muld tuleb tõsta ja hoiustada eraldi ning taaskasutada
- Paviljonide, vaatetornide, kolahoovide, mängutaskute ja porimängu hoovide juures tuleb võimalikult palju kasutada puitu lammutatud puitmajadest. See vajadus tuleb edasise projekteerimise käigus läbi rääkida ja täpsustada SRIKiga.
- Alal kasutada ära tekkinud kivid ja praegu seal vedelevad betoonjäätmed: gabioonide täidiseks, astmekivideks, kolahoovides, lindude jooginõude rajamiseks.

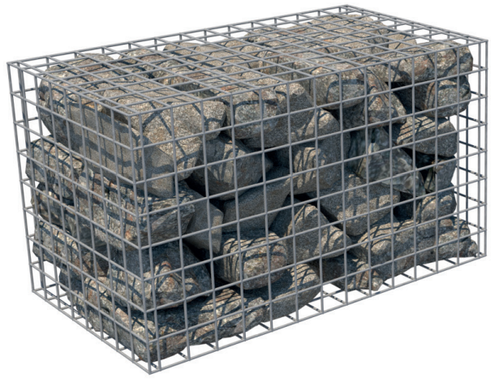
KEEVISREST, METALLVÕRK

KASUTAMINE
Tõstetud rajad tundliku taimestikuga kohtades, platvormid, tugiseinad ronitaimedele, paviljonide, treppide, vaatetornide jm detailid.

OMADUSED
- loodusse sulanduv;
- paigaldamisel vähest sekkumist vajav;„vastupidav;
- vett ja õhku läbilaskev, ei takista rohttaimestiku kasvu, vertikaalsuunas liaanidele (tapud, humal jt) sobiv tugi;
- ei takista putukate ja pisiloomade liikumist; tekitab elupaiku (turvalised taimestatud alad pindade all;
- sobib puidu, metalli, looduskivi ja tehiskiviga, saab kombineerida ringkasutuse materjalidega.

KIVIKORV (GABIOON)

KASUTAMINE
Teetõkised, pingialused, infotahvlite ja näitusepindade alused, taimekonteinerite alternatiiv, variseinad, tugiseinad, dekoratiivelemendid haljasribadel jne.

OMADUSED
- loodusse sulanduv, sobib erinevasse disainikeelde;
- saab erifunktsiooniga moodulitena väga mitmeti kombineerida ja leida erinevaid kasutusotstarbeid;
- paigaldamisel vähest sekkumist vajav, vastupidav;
- vett ja õhku läbilaskev, vertikaalsuunas liaanidele (tapud, humal jt) sobiv tugi;
- kivide vahed saab täita osaliselt mullaga - tekivad elupaigad kuiva kasvukeskkonda eelistavatele taimeliikidele;
- loob elu- ja pesitsupaiku putukatele ja pisiloomadele, teatud tingimustes ka lindudele;
- täiteks saab kasutada ringkasutuse kivimaterjale: looduskivi (paas, graniit), betoonitükid, tellisetükid.

PUIT

KASUTAMINE
Mänguvahendid, loodusrajad, linnaaiandusega seotud kohad.

OMADUSED
- loodusse sulanduv, sobib erinevasse disainikeelde;
- saab kasutada saematerjaliks sobimatuid tüvesid, ka linnast hooldusraie korras eemaldatavaid tüvesid, samuti ohutustatud lammutuspuitu;
- looduses ohutu, loob elu- ja pesitsupaiku putukatele ja pisiloomadele.

MATERJALIDE KONTSEPTSIOON: VÕRK, KIVIKORV, PUIT

LIHTSUS, KOMBINEERITAVUS

MITMEOTSTARBELISUS

TAASKASUTAMINE, PÖÖRATAVUS

LOODUSSÕBRALIKE MATERJALIDE KASUTAMINE

VÄHENE EHITUSLIK SEKKUMINE LOODUSESSE

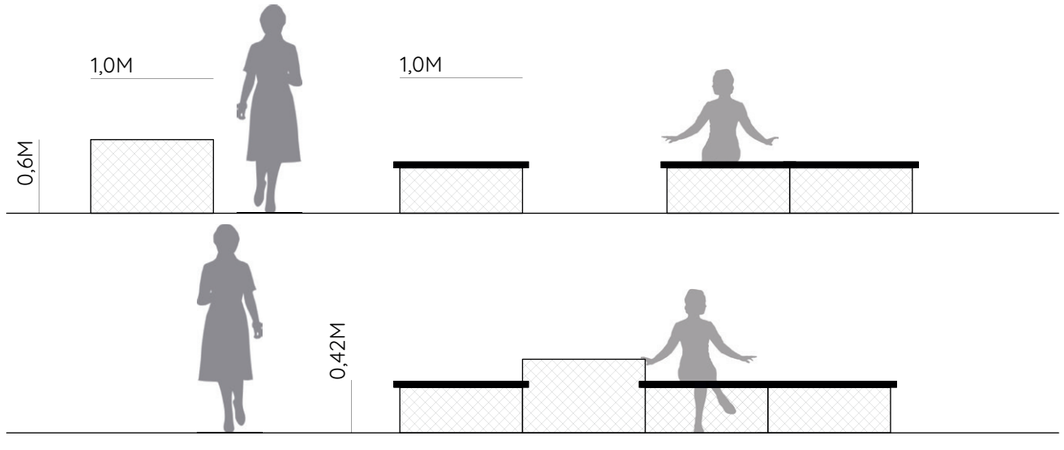
ELUPAIKADE TÄIENDAMINE, ELUPAIKADE LOOMINE

KÕIGILE KASUTATAV

LOODUST TEADVUSTAV, LOODUST VÄÄRTUSTAV

TARINDITE KONTSEPTSIOON

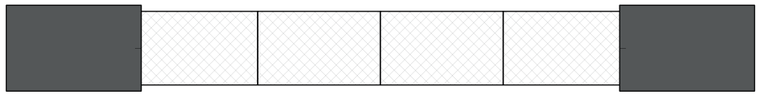

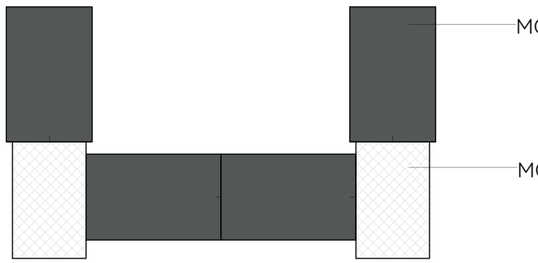

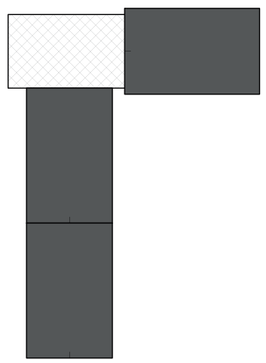
PINGIMOODULITE KONFIGURATSIOONE

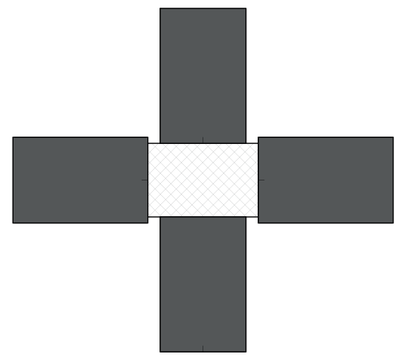

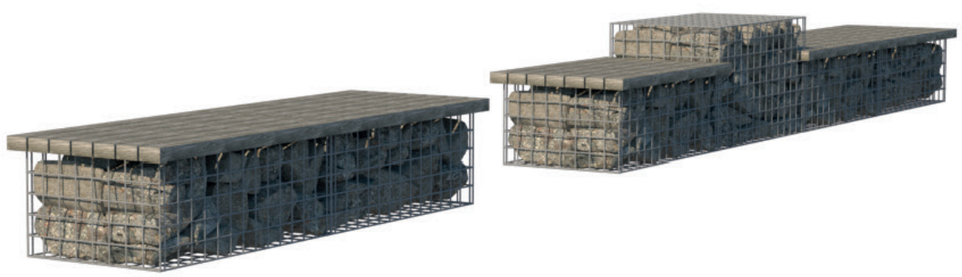

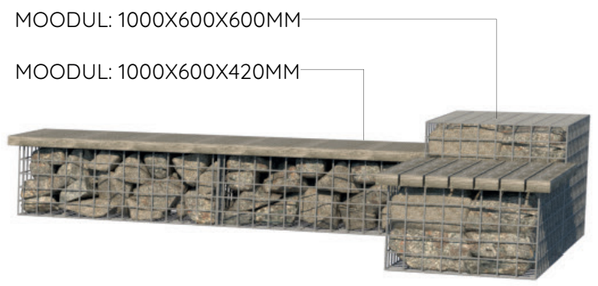

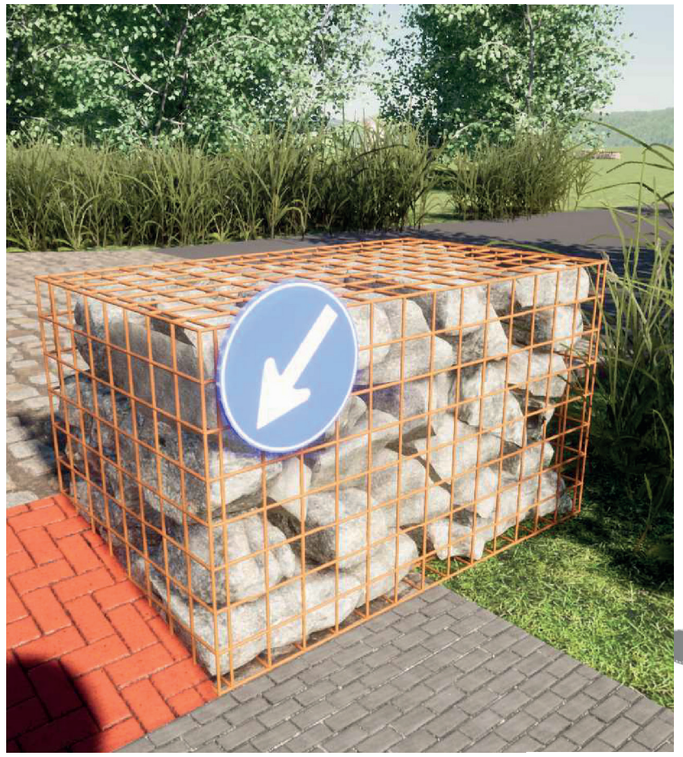

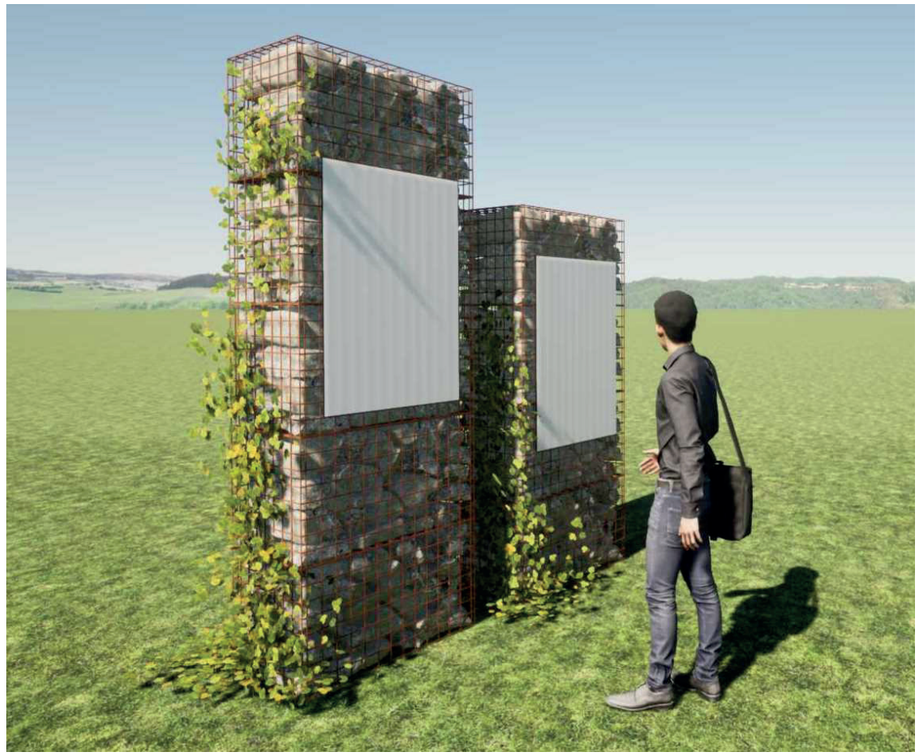

MÄRGIALUS

TÄHIS, SUUNAVIIT

NÄITUSEPINNAD, VARISEINAD

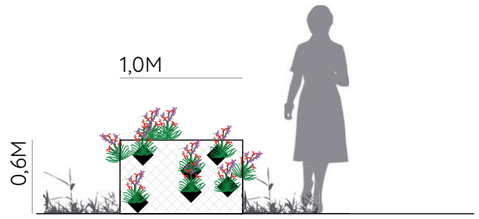

MÄRKUS: märgid, pildid, tekstid on informatiivsed, mitte disaini osa.

NÄITUSEPINNAD, INFOSTENDID, TÄHISED

GABIOON KUI ISTUTUSKONTEINER

VARIANT A: MULLAGA TÄIDETUD VUUGID

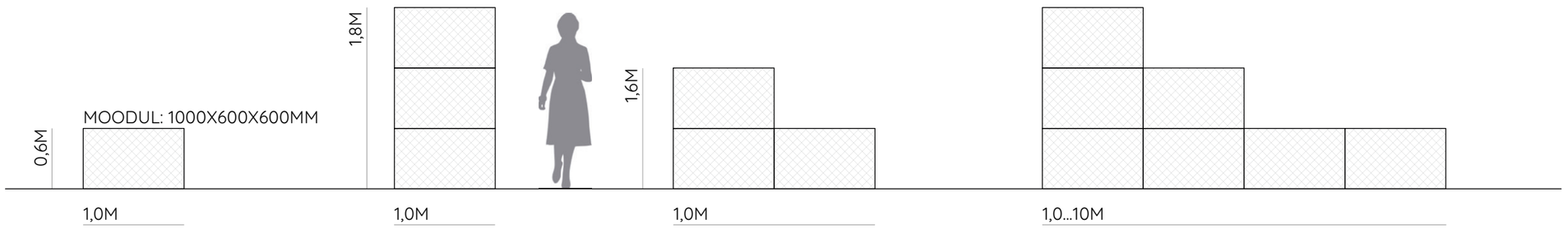

VARIANT B: MULLAGA TÄIDETUD KESKOSA

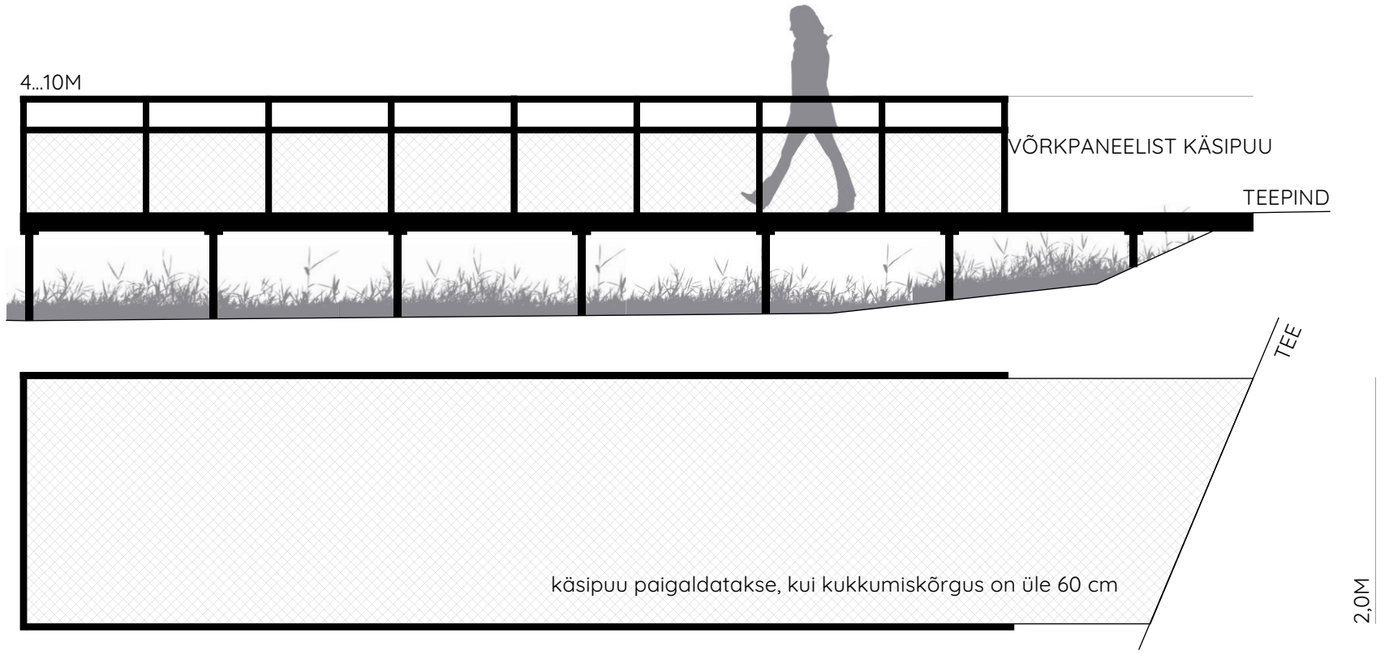

GABIOONIDEST ROHESEINTE KONFIGURATSIOONE

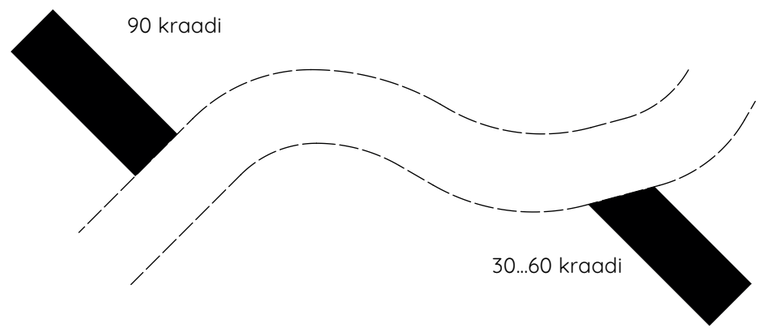

ROHESEIN

PLATVORMI ASENDEID TEE SUHTES

VAATEPLATVORMID

1

2

3

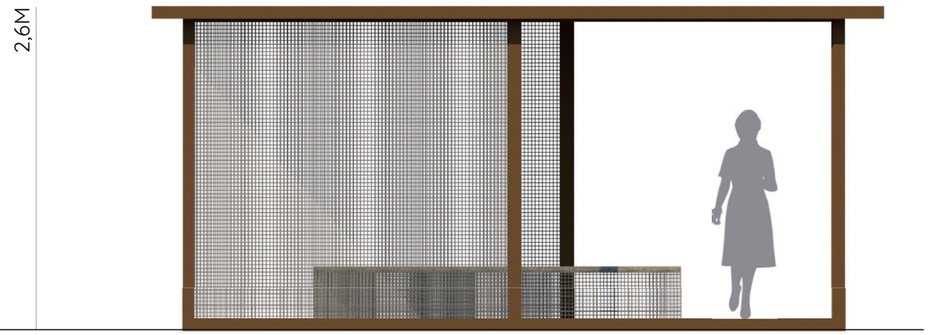

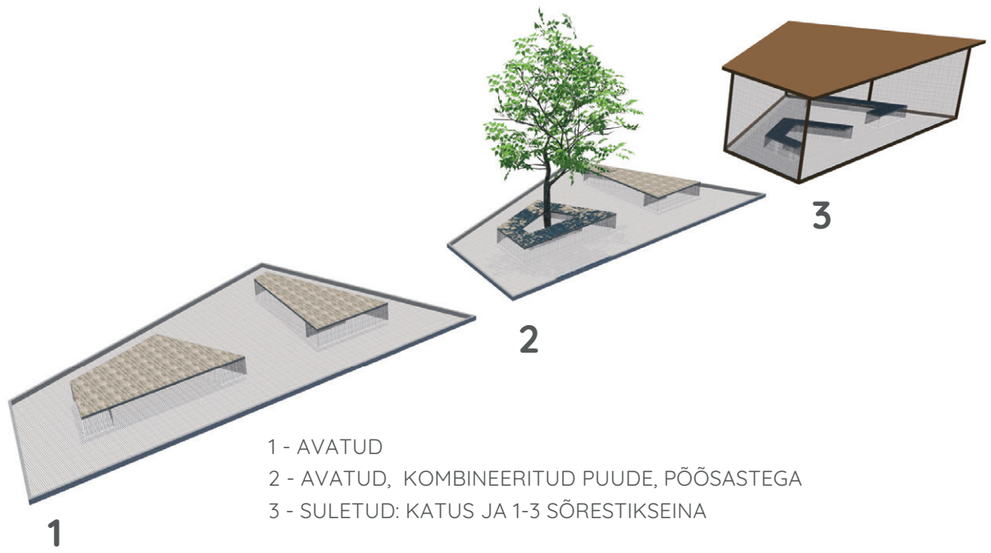
PUHKEKOHTADE ASENDI TÜÜPLAHENDUSI

ükshaaval või kombineeritult suletavad seinad

MÄRKUS: puhketaskute mõõtmed ja kuju varieeruvad konkreetse asukoha põhiselt, täpsustatakse projekteerimisel.

1 - AVATUD
2 - AVATUD, KOMBINEERITUD PUUDE, PÕÕSASTEGA
3 - SULETUD: KATUS JA 1-3 SÕRESTIKSEINA

TEE-ÄÄRSED PUHKETASKUD, VARIKATUSED

Väligalerii valgustamise põhimõte. Capnmikesphotos/Flickr

Eelistada maapinna poole suunatud valgusteid.
Tootjate kodulehed: we-ef, Vizulo

Eelistada kollast valguse tooni. Schreder.com

VALGUSTUSE PÕHIMÕTTED

Valgustuse puhul kehtib põhimõte nii vähe kui võimalik, nii palju kui vajalik.

Üldjoontes on linnades täheldatud pimeduse defitsiiti ja valgusreostust. Elusloodus vajab pimedat aega. Samas on valgustus näiteks üks oluline kuritegevuse ennetamise meede ning muudab inimesele keskkonna pimedal ajal turvaliseks.

Seega on oluline välja valgustada peamine liikumissuund ja lisada valgustus kolahoovidesse ja põhitassi ääres asuvatesse mängutaskutesse, kuid kus vähegi võimalik jätta valgstus rajamata.

Jalgteede valgustamisel eelistada inimmõõtmelisi valgustusposti kõrguseid, st mtte üle 4 meetri.

Kõrvalpõiked

Trassi kõrvalpõiked – sisseallatud rajad ja tõstetud teed – võiks jääda valgustamata, et rahuldada elusloodusse vajadust pimeduse järele. Või valgustuse vajadusel kasutada liikumisanduritega valgustuslahendust.

Sõlmpunktid

Välja tuleks valgustada ka olulised sõlmpunktid: Hiiu, Kadaka puiestee viadukti alune sündmusruum ja ristumine lisaku soone rohealaga. Kasutada nii tänavavalgustust kui meeleoluvalgusteid n gabioonide küljes ja paviljonidel.

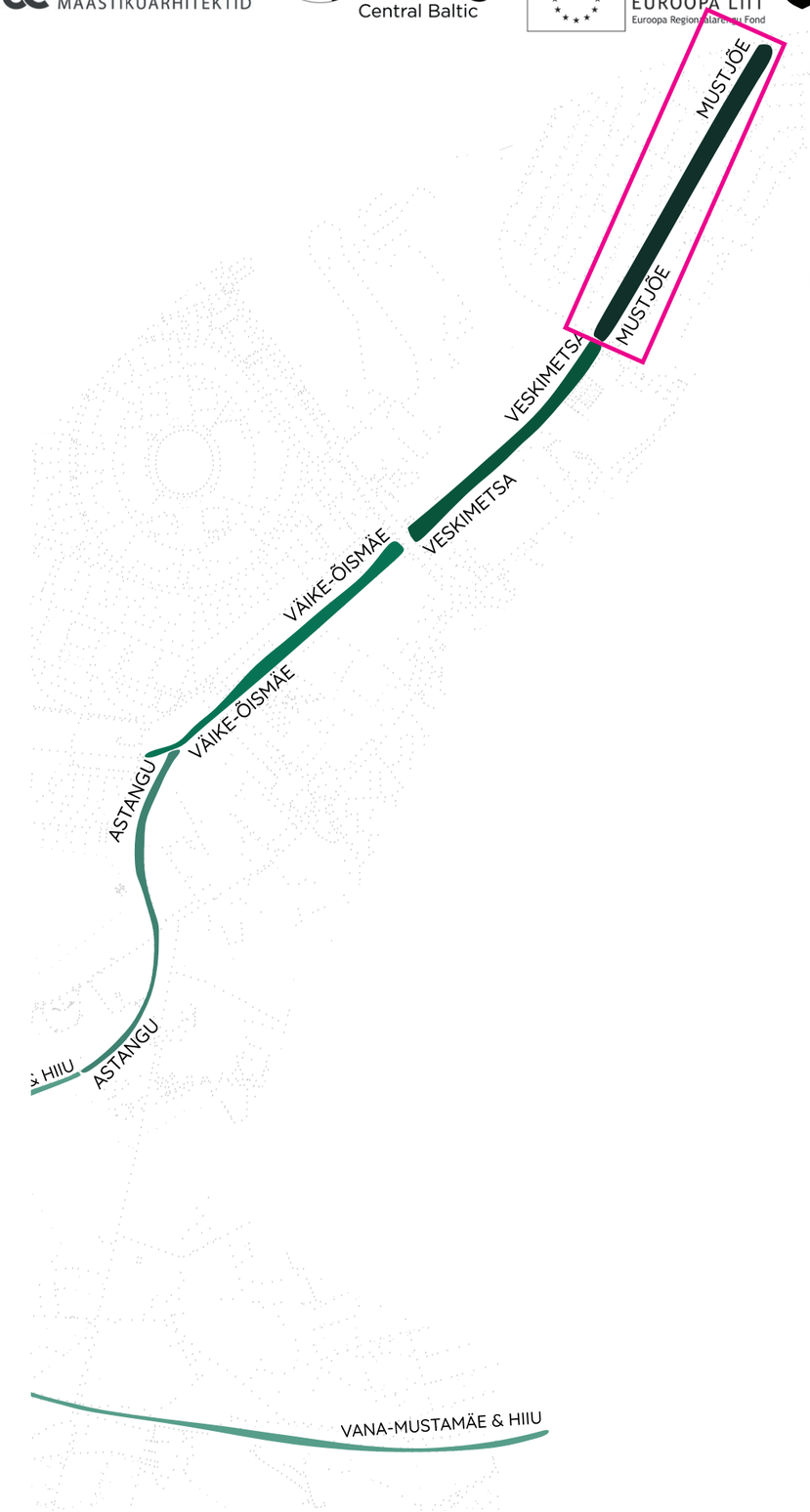
Valgustus lisada ka sõlmpunktide paviljonidele, valgustada paviljonide siseosa.

Välja valgustada tänavakunsti galerii lisaku soone rohealaga ristumiskohas. Valgustus asetada müürile, valgusallika suund maa poole. Valgustuse juures on oluline valgustada käidavat pinda, vältida valgustuse suunamist taevasse.

Valguse toon

Uuringute järgi on elusloodusele sõbralikum soe kollane valgus. Seega tuleks vältida heledaid sinised ja erksaid algeid toone.

Kavandatud maamärkide – vaatetornid ja tõstetud teed – valgustamsel teha koostööd valgusdisaineriga, et tagada vajalikud pimedustingimused nahkhiirtele ja lindudele.

MUSTJÕE

Mustjõe lõigu maastikuarhitektuuri lahendus on eelkõige kantud sellest, et tegu on juba praegu üsna aktiivses kasutuses alaga. Individuaalmajadega suured aiad ja aedlinlik ilme annab ka sellele lõigule hubase atmosfääri. On näha aktiivset seltsiliikumist ning seda tuleb soodustada.

Liikumine

Üldjoontes jaguneb liikumine Putukaväila trassil kaheks: sirgjooneline kiirtee jalgratturitele ja jalakäijatele ning kõrvalpõikevõimaluste loomine neile, kes tahaks kulgeda aeglasemalt, veeta aega lineaarpargis ning uidata linnalooduses.
Putukaväila trass jagatakse eraldusjoonega kaheks osaks, üks tee pool jääb jalgratturitele, teine jalakäijatele. Osaliselt eraldatakse kaks eri kiirusega liikumisviisi haljastusega. Selle mõte on ka pikka teekonda liigendada ning meeleolukamaks muuta.
Putukaväila olemasoleva trassiga paralleelselt kulgevad haljasribadele on ette nähtud kõrvalpõigete loomine, sekkutakse minimaalselt, rajatakse pinnastee, mis niiskemates kohtades tuleks tugevdada koorepuruga.

Ristumised sõiduteega on märgistatud, autotee ossa tuleb rajada tõstetud ristmik, et sundida autojuhte kiirust vähendama ning hõlbustada jalakäija ja jalgratturi liikumist.
Mustjõe lõigu perspektiivne ühendus Mustjõe asumiga on märgitud plaanile, selle äramärkimiseks maastikus on kavandatud allee. Alleepuuks sobivad õitsvad puud. Näiteks kastan (hea liik ka selleks, et lapsed saaks sügisel kastanimune korjata) või pärn.

Tegevused

Säilitatud on need tegevused, mis alale juba ise tekkinud: võrkpalliplats, kogukonnaväljak. Neile on tagatud parem juurdepääs ning eskiisprojekt teeb ettepaneku nende ruumi paremaks korraldamiseks, näiteks toetatud kogukonnaväljakut haljastuse ettepanekutega ning lisada väike mängutasku.

Ette on nähtud piknikualade loomine, mis tähendab lapikest, kus tihedamalt niidetakse, nii et sinna on võimalik laotada piknikutekk. Piknikualad peavad olema varustatud gabiooni süsteemil põhineva laua ja tooliga.

Üle kogu trassiala on lisatud väiksed mängutaskud: pakud tokimets, poomid, astmekivid, pajutunnel, võrkkiiged, torud. Need asuvad põhitassist veidi eemal, paralleelselt kulgeva pinnastee ääres.
Ette on nähtud koht toitlustamiseks: paik mobiilsele foodtruckile. See on asetatud ristmiku äärde, et teha toiduauto juurdepääs mugavaks ning et see ei peaks pikalt mööda jalakäijatee ja jalgratturitele kavandatud teed sõitma. Toiduauto on paigutatud jalakäijate tee poolele, nii et tekita toitlustusest tulenev melu jalgratturitele liiklusohtlikku olukorda.

Mustjõe lõigus valmib ka konkursilahendusena põhukabel, millest saab ala arhitektuuriline aktsent.

Haljastus ja elurikkust toetavad võtted

Võimalikult palju lülitatakse Putukaväila koosseisu tee ääres praegu kasvavat haljastust. Seda täiendatakse ja rikastatakse peenardega, mille koosluste väljatöötamisel on silmas peetud kindlat sihtgruppi: liblikad, kimalased, mesilased linnud ja tee peenar, kus on taimed, mida ka inimeed oma toidulaual kasutama on harjunud. Peenrad on kavandatud nii, et midagi õitseks kevadest sügiseni. Lisaks on projektiga tehtud ettepanek lisada olemasolevale haljastusele teisigi liike, mis õitseks kevadest sügiseni. Praegu jääb õitsemise kõrgaeg jaanipäeva paiku ning sügisel on tolmeldajate toidulaud kesisem.
Jalgrattureid ja jalakäijad eraldab põõsasriba, mille eesmärk on muuhulgas kõvakatte vähendamine Putukaväila trassil, loodusele edasiliikumiseks astmekivide pakkumine ning teekonna liigendamine.

Kogukonnaplatsile näeb maastikuarhitektuuri eskiisprojekt ette põõsaste istutamise. Need peaks olema söödavate marjadega, mis seostub kodu tundega ja toob inimesed põõsa ümber kokku.
Kavandatud on ka eraldi niidulapi loomine, mis aitaks tõsta selle lõigu liigilist mitmekesisust.

Eraldi alale on ette nähtud Eesti sireli pärandsortidega aia loomine. See sobib sellesse lõiku just seetõttu, et sirel seostub koduaiaga. Pärandsortidega sireliaed aitab tutvustada neid sorte, mis meil siin kohapeal aretatud on.

Kõrgepinge tänavast tuleb Putukaväila trass eraldada põõsakooslusega, mille eesmärk on ruumi liigendada ja sõidutee jalakäijatele ja jalgratturitele mõeldud teest füüsiliselt ja visuaalselt piirata.
Truupide ümbrused tuleks haljastada eraldi kooslusega, ka see võta aitab antud lõigu elurikkust tõsta.

Mustjõe lõigu põhistrassi äärde jäävad ka mitmed juba suuremate puudega välja arenenud põnevad looduslikud tihnikud. Need tuleb kindlasti väilaga liita. Sinna tuleb rajada uurdepääsud ja sealt läbi pinnasteed. Sellised tihnikud on suurepärane koht lamapuidu ja oksavaalude eksponeerimiseks.

Lisatud on mõne juba olemasoleval lahendusel põhinevad meslilaspeenrad.

Mustjõe lõigu sinivõrgustik koosneb peamiselt põhitrassiga paralleelselt kulgevast kraavist ning sellega risti kulgevast mustjõest. Kohati on ette nähtud kraavi laiendamine elupaiga parendamiseks ning truubid. Mustjõe kallasrajale tuleb tagada juurdepääs ning jõe kallastele on kavandatud vaateplatvormid.

TINGMÄRGID

- projekteeritud infotahvel
- projekteeritud mänguväljak
- projekteeritud söögikoht
- projekteeritud spordiplats
- projekteeritud välijõusaal
- projekteeritud lava
- projekteeritud mesilasaeenar
- projekteeritud istumistasku kraavi kohal
- projekteeritud lisatav kooslus
- olemasolev niit
- projekteeritud haljastus truubil
- projekteeritud mängutasku
- projekteeritud laudtee
- projekteeritud sõidutee tõstetud ala
- olol puud
- projekteeritud puu
- projekteeritud põõsas
- projekteeritud asfaltkattega kõnnitee
- projekteeritud asfaltkattega rattatee
- projekteeritud truup
- projekteeritud ristumiskoha tähistus
- vaate asuloht

Mängutasku

Lisada suvest sügiseni õitsvaid rohttaimi päevitamisalad ja olemistaskud

Välijõusaal

Lava

Kogukonnaväljak viljapuud ja -põõsad piknikuala

Mängutasku

Istumis- peesitamiskohad

KALLASRADA

Jalgpalliplats

Niidukooslus infotahvlid taimede ja putukate kohta

Piibelehe

Välijõusaal

Võrkpall

Looduslik tihnik lamapuidu ja oksavaaludega

Mängutasku

Tuhkru

Körgepinge

Tarna

Saarma põik

Saarma

KALLASRADA

Istumis- peesitamiskohad

Saarma

Siire

Heinamaa

Foodtruck

Looduslik tihnik lamapuidu ja oksavaaludega lagedamal alal piknikupaik

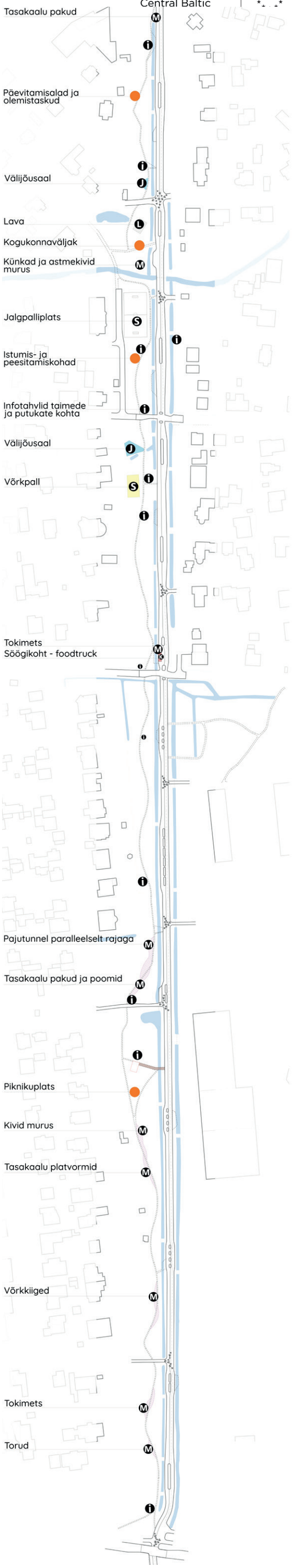

Halla
Mängutasku
Piknikuplats
niidukoosluse täiendamine
Mängutasku
põhukabel
Mängutasku
Niidetud piknikuplatsid
sireli pärandsortidega puisniit
Mängutasku
Rahe
Mängutasku
Halla
Mängutasku
Mängutasku
Eesti ürg- ja tulevikusortidest
viljapuuaed koos niidu ja
olemis-mängimis taskutega
infotahvlid
Tuuliku tee
TINGMÄRGID
projekteeritud infotahvel
projekteeritud mänguväljak
projekteeritud söögikoht
projekteeritud spordiplats
projekteeritud väljõusaal
projekteeritud lava
projekteeritud mesilaspeenar
projekteeritud istumistasku kraavi kohal
projekteeritud lisatav kooslus
olemasolev niit
projekteeritud haljastus truubil
projekteeritud mängutasku
projekteeritud laudtee
projekteeritud sõidutee tõstetud ala
olol puud
projekteeritud puu
projekteeritud põõsas
projekteeritud asfaltkattega kõnnitee
projekteeritud asfaltkattega rattatee
projekteeritud truup
projekteeritud ristumiskoha tähistus
vaate asukoht

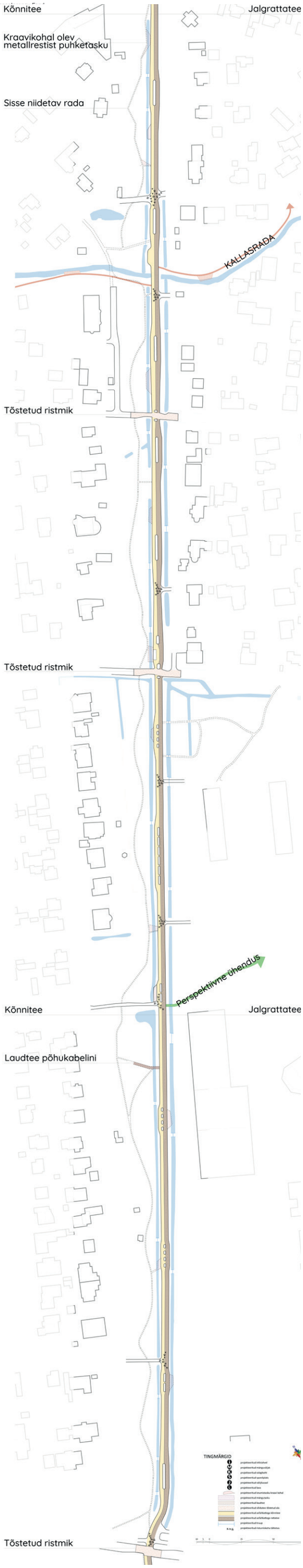

Tee peenar
Lisada suvest sügiseni õitsvaid rohttaimi
Kogukonnaväljak viljapuud ja -põõsad piknikuala
Peenar mesilastele ja kimalastele
Niidukooslus infotahvlid taimede ja putukate kohta
Kooslus liblikatele
Looduslik tihnik lamapuidu ja oksavaaludega
Peenar mesilastele ja kimalastele
Niidetud piknikuplatsid sireli pärandsortidega puisniit
Eesti ürg- ja tulevikusortidest viljapuuaed koos niidu ja olemis-mängimis taskutega infotahvlid
Peenar mesilastele ja kimalastele
Tee peenar
Eraldav peenar
Kooslus lindudele
Truubi haljastus
Tee peenar
Kooslus lindudele
Looduslik tihnik lamapuidu ja oksavaaludega, lagedamal alal piknikupaik
Kooslus liblikatele
Peenar mesilastele ja kimalastele
Kooslus lindudele
Peenar mesilastele ja kimalastele
Põõsakooslus
Põõsakooslus
Truup
Olemasolev kraav
Mustjõgi
Kallasrada
Kallasrada Mustjõgi
Perspektiivne ühendus
Kraavi laiendamine
TINGMÄRGID

“SIRGJOONELISELIT LOODUSRIKAS”

MUSTJÕE LÕIK

tegevused ja liikumine

Vaade ristmikule

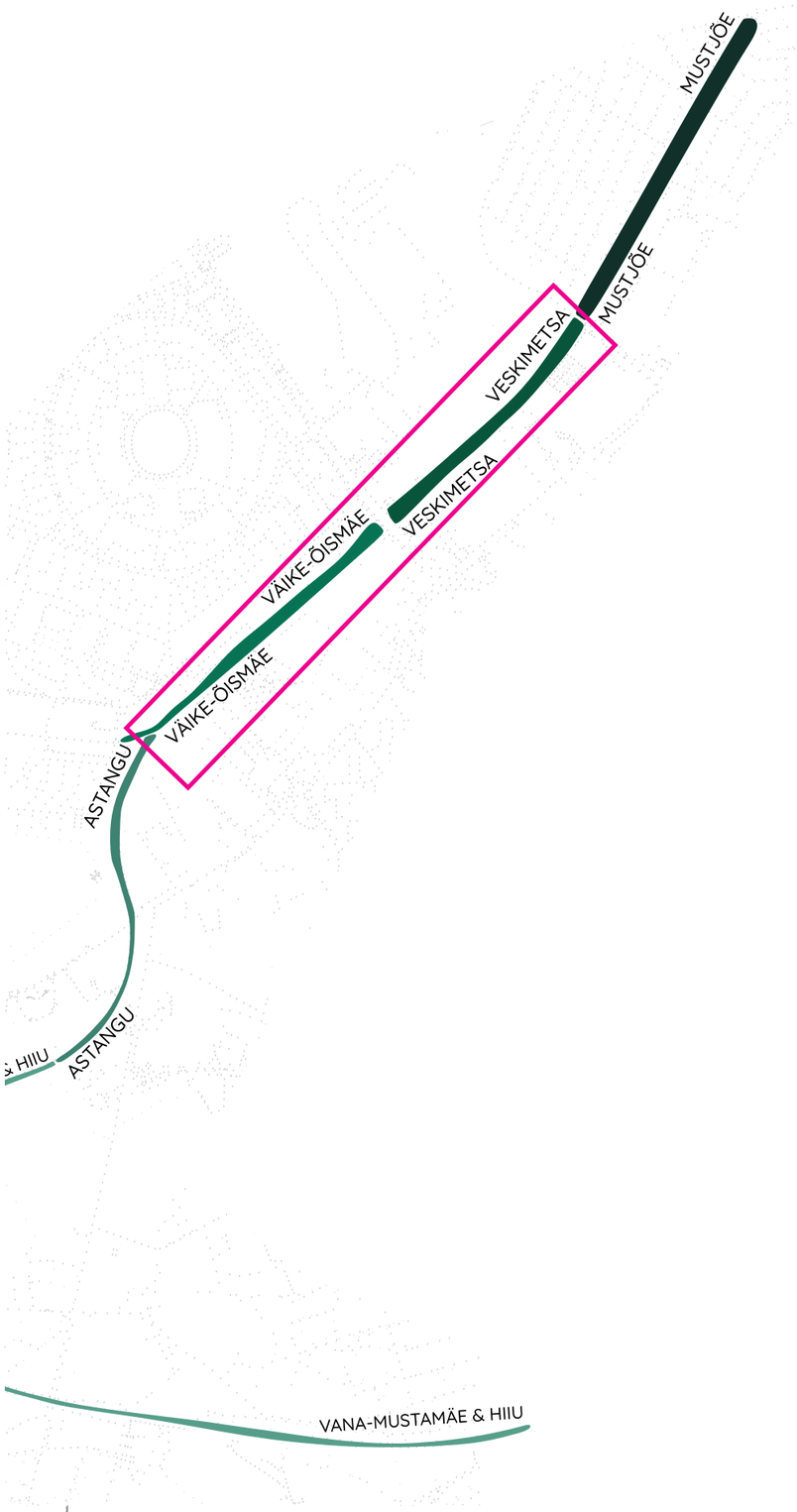

Vaade food truckile

Vaade jalutusrajale/kõrvalpõikele

Vaade food truckile

Vaade Mustjõe ruumilõigu trassile

Vaade food truckile

VESKIMETSA JA VÄIKE-ÕISMÄE

Seda lõiku on lähteülesandes iseloomustatud kui igavat pikka sirget tuulekoridori. Seega lähtub selle lõigu maastikuarhietktuuri lahendus just eelkõige nende probleemide lahendamisest.

Sellele lõigule jääb ka kavandatav elamuarenduse ala. Putukaväila trassi maastikuarhietkuurilise terviku seisukohast on oluline, et majad asetseks väila koridorist pisut kaugemal, et hoonete ja tee vahele tekiks roheline puhver. Hooneid ümbritseva ruumi lahenduses tuleb võimalikult palju säilitada olemasolev haljastus ning taashaljastamisel eelistada kodumaised liike. Vältida tuleks elupuid, rododendroneid ja muid võõrliike, mille kasutamine mõjuks Putukaväila lineaarpargi visuaalses tervikus kohatult.

Liikumine

Trass on jaotud kaheks: üks tee pool jalgratturitele, teine jalakäijatele.

Tee liigendamiseks ja sirgjoonelisuse lõhkumiseks on võimalikult palju ära kasutatud põhitrassiga külgnevaid haljasalasid, tee on viidud neist läbi ja pandud looklema.
Luua paremad ühendused Putukaväila ja loomaaia vahelise metsa-alaga. Selleks rajada rajad ning tähistada sissepääsud metsa ka Putukaväila trassil.

Selle lõigu liiklust mõjutab kõige enam Kõrgepinge tänava ehitus, mis toob tiheda liikluse otse Putukaväila vahetusse lähedusse. Selle mõju leevendamiseks rajada Kõrgepinge tänava ja Putukaväila vahele poolkõrge haljasriba kiirekasvuliste puude ja põõsastega.

Haljastus ja elurikkust toetavad võtted

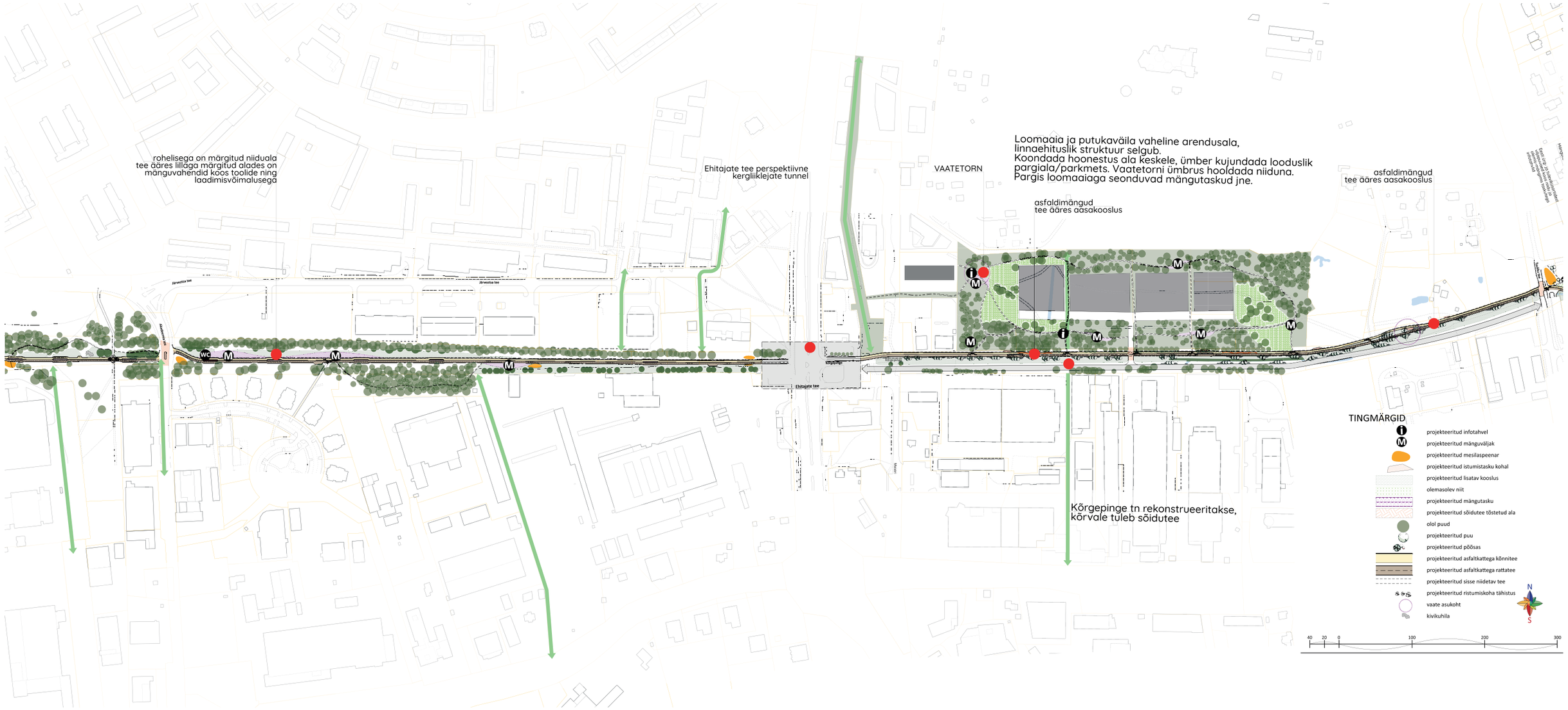
Kõrgepinge tänava autotee ja Putukaväila vahele on projekteeritud eraldav roheriba, mis tuleb haljastada kiirekasvuliste puudega, näiteks pihlakas, kask, pajud. Lisada tuleb põõsaid ja rohttaimi, mis pakuvad toitu lindudele.
Lisatud on peenraid liblikatele, tee peenar, peenar mesilastele ja kimalastele.

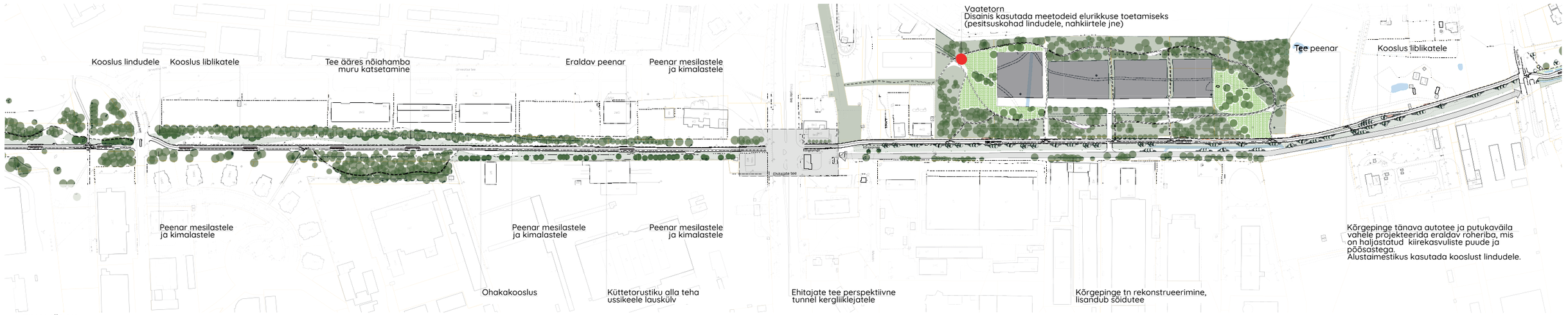
Muidu rakvere raipe poolt domineeritud haljastusse lisada Eestis kasvavate ohakate kooslus (näiteks harilik maarjaohakas (*Silybum marianum*), seaohakas (*Cirsium oleraceum*), valkjas mesiohakas (*Echinops sphaerocephalus*), harilik piimohakas (*Sonchus oleraceus*), kähar karuohakas (*Carduus crispus*), tuliohakas (*Cirsium vulgare*), varretu ohakas (*Cirsium acaule*) jt). Ohakapeenar aitab tutvustada taimi, mida harilikult umbrohuks peetakse, kuid mis tegelikult on väga graatsilised ja graafilised ning võrratud meetaimed.
Ehitajate tee ja Akadeemia tee vahelisele lõigule annab iseloomu ka küttetorustik. Võimalusel seda igati eksponeerida. Küttetorustiku äärde teha ussikeele (Echium vulgare) lauskülv. Ussikeel on suurepärane meetaim, samas pakub oma siniste õitega ka inimestele esteetilist elamust.

Tee äärde tuleks katsetada ka nõiahamba (*Lotus corniculatus*) lauskülviga. Nõiahammas on samuti suurepärane meetaim ja oma kollaste õitega pakub samuti esteetilist vaatepilti ning lisab vaheldustikkust ning muutub loodetavasti omaette maamärgiks.
Loomaaia ja Putukaväila vahelisse metsa rajada vaatetorn, kust avaneb vaade nii metsale, loomaaiale kui lineaarpargile. Vaatetorni lahenduse leidmiseks tuleb korraldada eraldi arhitektuurivõistlust. Oluline on, et torn tuleks säästlikest materjalidest, võimalikult suures ulatuses kasutada teise ringi materjale, näiteks puitu, mis on saadud Tallinnas lammutatud majadest. Vaatetorni arhitektuur peab olema elusloodust soosiv ja toetav, luua õõnsused ja varjualused lindudele ning praod nahkhiirtele.

Tegevused

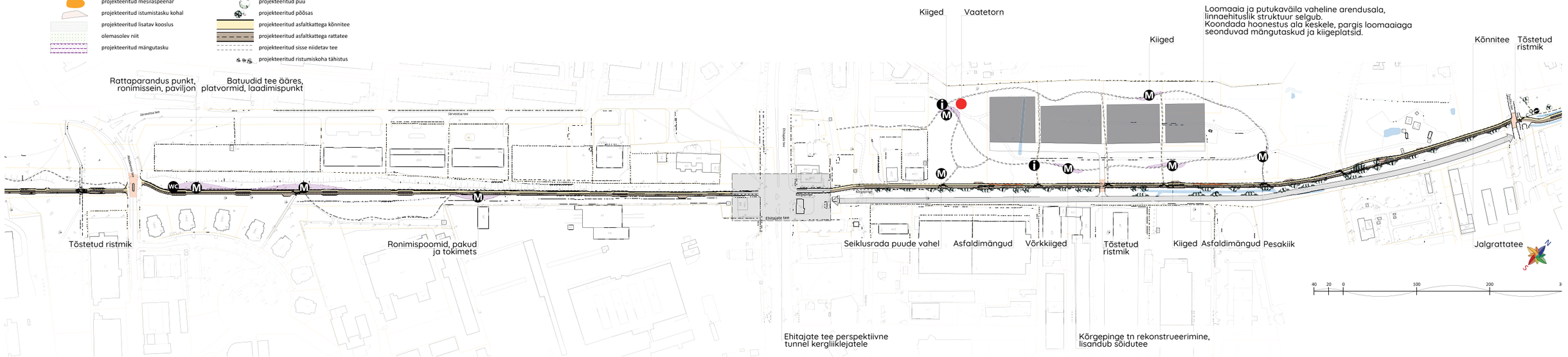
Lisatud on mängutaskuid, kiikesid ja asfaldile asfaldigraafikat-mänge. Loomaaia ja Putukaväila vahel asuvasse metsa rajada madal, puude vahel kulgev seiklusrada.

rohelisega on märgitud niiduala
tee ääres liilaga märgitud alades on
mänguvahendid koos toolide ning
laadimisvõimalusega
Ehitajate tee perspektiivne
kergliiklejate tunnel
VAATETORN
Loomaaia ja putukaväila vaheline arendusala,
linnaehituslik struktuur selgub.
Koondada hoonestus ala keskele, ümber kujundada looduslik
pargiala/parkmets. Vaatetorni ümbrus hooldada niiduna.
Pargis loomaaiaga seonduvad mängutaskud jne.
asfaldimängud
tee ääres aasakooslus
asfaldimängud
tee ääres aasakooslus
Ehitajate tee
Järveotsa tee
Järveotsa tee
Körgepinge tn rekonstrueeritakse,
kõrvale tuleb sõidutee
TINGMÄRGID
projekteeritud infotahvel
projekteeritud mänguväljak
projekteeritud mesilaspeenar
projekteeritud istumistasku kohal
projekteeritud lisatav kooslus
olemasolev niit
projekteeritud mängutasku
projekteeritud sõidutee tõstetud ala
olol puud
projekteeritud puu
projekteeritud põõsas
projekteeritud asfaltkattega kõnnitee
projekteeritud asfaltkattega rattatee
projekteeritud sisse niidetav tee
projekteeritud ristumiskoha tähistus
vaate asukoht
kivikuhila
N
S
40 20 0 100 200 300

TINGMÄRGID

- projekteeritud infotahvel
- projekteeritud mänguväljak
- projekteeritud mesilaspeenar
- projekteeritud istumistasku kohal
- projekteeritud lisatav kooslus
- olemasolev niit
- projekteeritud mängutasku
- projekteeritud sõidutee tõstetud ala
- olol puud
- projekteeritud puu
- projekteeritud põõsas
- projekteeritud asfaltkattega kõnnitee
- projekteeritud asfaltkattega rattatee
- projekteeritud sisse niidetav tee
- projekteeritud ristumiskoha tähistus

Vaade Veskimetsa lõigu liikumislahendusele

Vaade Veskimetsa lõigu liikumislahendusele

Vaade Veskimetsa vaatetornile

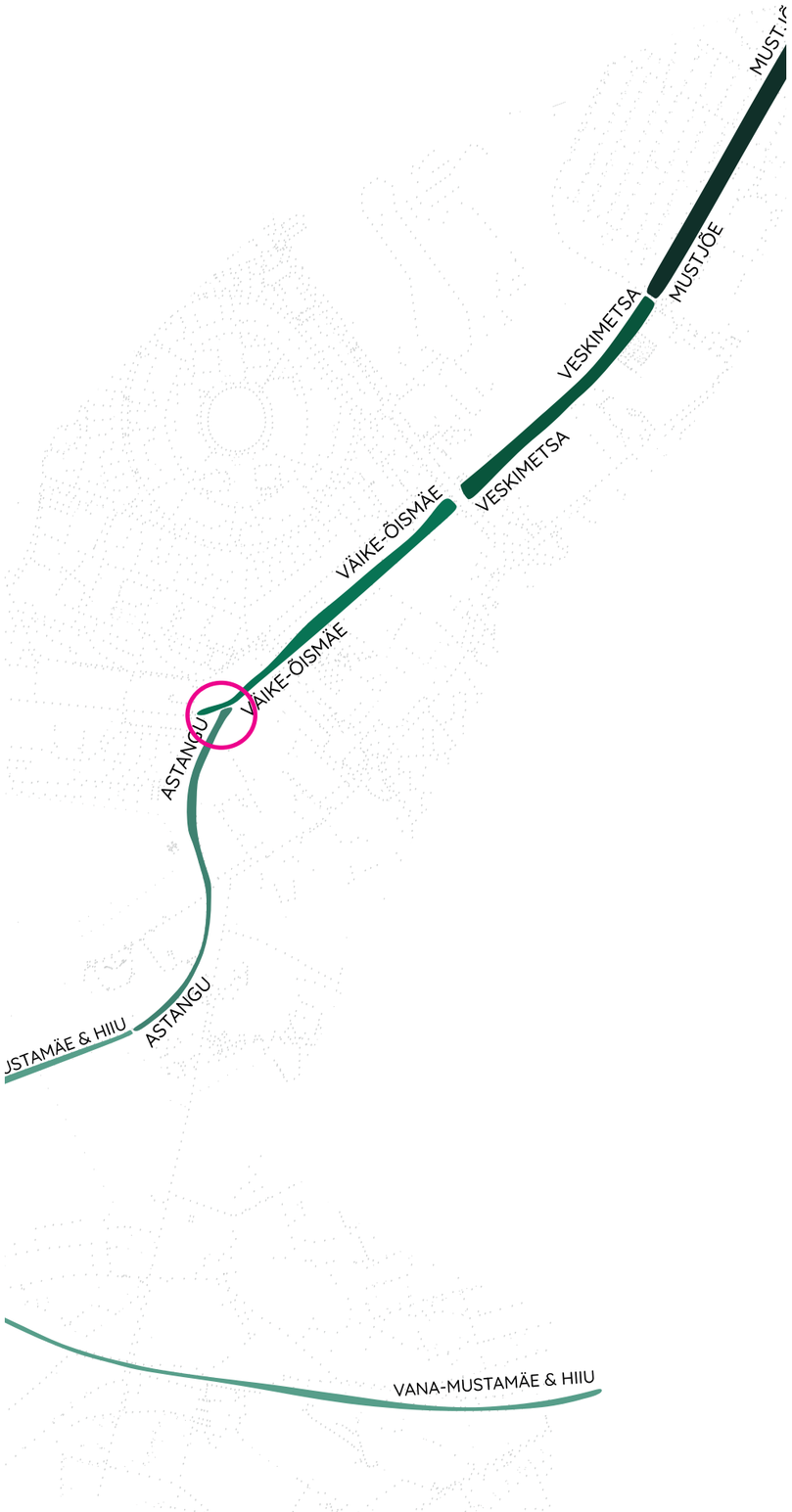
Vaade Veskimetsa lõigu tegevustaskule

Vaade Veskimetsa vaatetornile

Vaade Veskimetsa vaatetornile

Ristumine Iisaku soone rohealaga
Selle lõigu kõige suurem kitsaskoht seostub sihi silme eest kadumisega ehk hargnev tee tekitab segaduse, kuhupoole Putukaväila trass tegelikult kulgeb. Maastikuliselt on selle lõigu kõige tugevamad elemendid tiik ja vanast raudteest säilinud tamm koos sammaldunu raudteeliipritega.

Liikumine
Olemasolev trass jagada kaheks: üks tee pool jääb jalgratturitele, teine jalakäijatele.

Putukaväila trass tuleb paremini ja selgemalt ühendada selle vahetus läheduses asuva olemasoleva koerteväljakuga.
Projekteeritud on uus teeühendus, mis kulgeb endisel raudteetammil, paralleelselt olemasoleva betoonseinaga.

Haljastus ja elurikkust toetavad meetmed
Olemasolev kõrghaljastus ja kooslused säilitada. Jalgrattatee ja jalgtee vahele rajada põõsakooslus.

Tiik ja tiigi ümbrus puhastada prahist.

Lisada juba kasutatud kontseptsiooni alusel mesilaspeenraid. Lisatud on kooslusi lindudele, liblikatele, mesilastele ja kimalastele.

Putukaväila trassi äärde sättida kivikuhilaid: nende peal saavad peesitada sooja armastavad liigid, kividevahelised praod toimivad elupaikadena putukatele.

Metsatukka ja endisele raudteetammile kujundada erialdi projektina või skulptori tellimustööna oksavaalud, mis pakuvad elupaiku putukatele, varjekohti väikestele lindudele ja mõjuvad maamärgina ning loovad enda ümber mõtestatud ruumi.
Kasutada ära vanad piirdeaia betoonpostid näiteks ronitaimede tugedena.

Tegevused
Teede ristumiskohta kujundada sillutiskividest väljak, et tekiks kogunemiskoht-sõlmpunkt. See miniväljak on sisustatud istumispinkidega, joogiveekraaniga, vee ja pori mänguväljakuga, väligaleriiga gabioonitornidel, lisatud on paviljon laadimispunktiga.
Kuna selle lõigu kõige suurem probleem on segadus liikumisel, teede ristumiskohas ei anna ruum vihjeid, kuhu tee edasi kulgeb, siis tuleks edasine Putukaväila trajektoor tähistada asfaldigraafikaga. Lisataval paviljonil on maamärgi-suunatähise ja värava iseloom, gabioonitornidel olev väligalerii selgemalt orienteeruda. Lisatavate tegevuste tihedus Putukaväila trassi äärde näitab loomulikult kätte, kus suunas edasi minna.

Endisele raudteetammile on lisatud laudtee, mis viib metsikusse linnaloodusesse, kus saab nautida nii linnulaulu, ritsikate siristamist kui piirneval betoonseinal asuvat tänavakunsti. Laudteesse integreerida olemistaskud koos lamamistoolidega, et luua omaette olemise võimalusi, peatrassist eemale tõmbumise kohti. Olemasolev aastatega kasvanud ja arenenud haljastus loob suurepärase atmosfäär ning eraldab peatrassi sellest kõrvalteest nii füüsiliselt kui visuaalselt.

Puhastatava tiigi äärde ja kohale on kavandatud platvormid ja infotahvlid Iisaku soone elustiku ja Putukaväila kohta.

“SIRGJOONELISELT LOODUSRIKAS”
RISTUMINE IISAKU SOONE ROHEALAGA

elurikkus

Lisada eraldav metsatukk
Järveotsa tee
Metsatukka disainida oksavaalud
Ronitaimed vana piirdeaia postidel
Perspektiivse arenduse ja
Harkumetsa tee
Peenar mesilastele ja kimalastele
Peenar mesilastele ja kimalastele
Kivikuhila sisalikele ja teistele sooja armastajatele
Kivikuhila sisalikele ja teistele sooja armastajatele
Akadeemia tee
Kooslus liblikatele
Kooslus lindudele
Tee peenar
Põõsakooslus
Põõsakooslus
Peenar mesilastele ja kimalastele
Laudtee kõrval infotahvlid olemasolevate rohtaimede kohta
Niidetav rada
Loodusliku uuenduse juurde disainida oksavaalud
Iva
TINGMÄRGID
projekteeritud infotahvel
projekteeritud mänguväljak
projekteeritud meslaspeenar
projekteeritud istumistasku vee kohal
projekteeritud lisatav kooslus
olemasolev niit
projekteeritud laudtee
olol puud
projekteeritud puu
projekteeritud põõsas
projekteeritud asfaltkattega kõnnitee
projekteeritud asfaltkattega rattatee
projekteeritud sisse niidetav tee
projekteeritud ristumiskoha tähistus
projekteeritud gabioontornid
lubada tänavakunst müüril
projekteeritud erinevat tüüpi tänavakiviga väljak

“SIRGJOONELISELT LOODUSRIKAS”
RISTUMINE IISAKU SOONE ROHEALAGA
tegevused ja liikumine

Vaade paviljonile

Vaade tänavakunsti galeriile

Vaade paviljonile

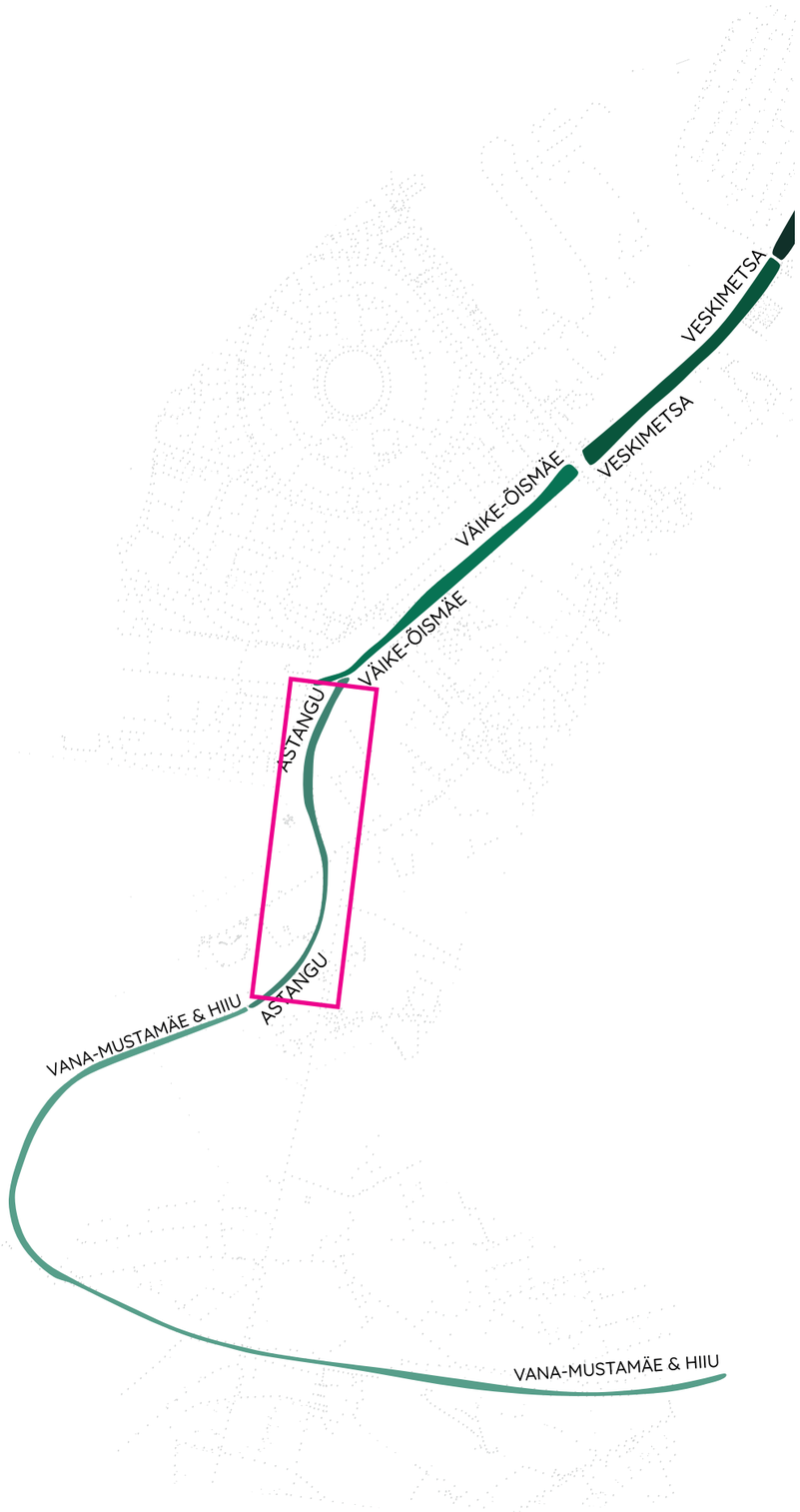
Vaade veemänguväljakule

Vaade keskplatsile

Vaade gabioonitornidele ja väligaleriile

ASTANGU
Astangu ruumilõik on juba praegu projektala üks kõige kõnekamaid. Sellele annab erilise atmosfääri kahel pool Putukaväila trassi kulgev klindi paljand.

Liikumine
Olemasolev trass jagada kaheks: üks tee pool jääb jalgratturitele, teine jalakäijatele.
Alal on märgata sissetallatud radasid, mis ühendavad ümbritsevat Putukaväilaga. Need rajakesed vormistada korrektseteks ühendusteks.

Praegu on alale juurdepääsemiseks rajatud kergliikustee Kadaka puiestee poolt, mis aga elamupiirkonna keskel kuigi hästi silma ei paista. Kadaka tee poolt Putukaväilale lähenemisel jääb see hoopiski märkamatuks. Olemasolevat ühendust tuleks Kadaka tee poolt paremini rõhutada, näiteks punase asfaldivärvi ja suunaviitadega. Olemasolev juurdepääs tuleks rekonstrueerida erilise arhitektuurivormina.

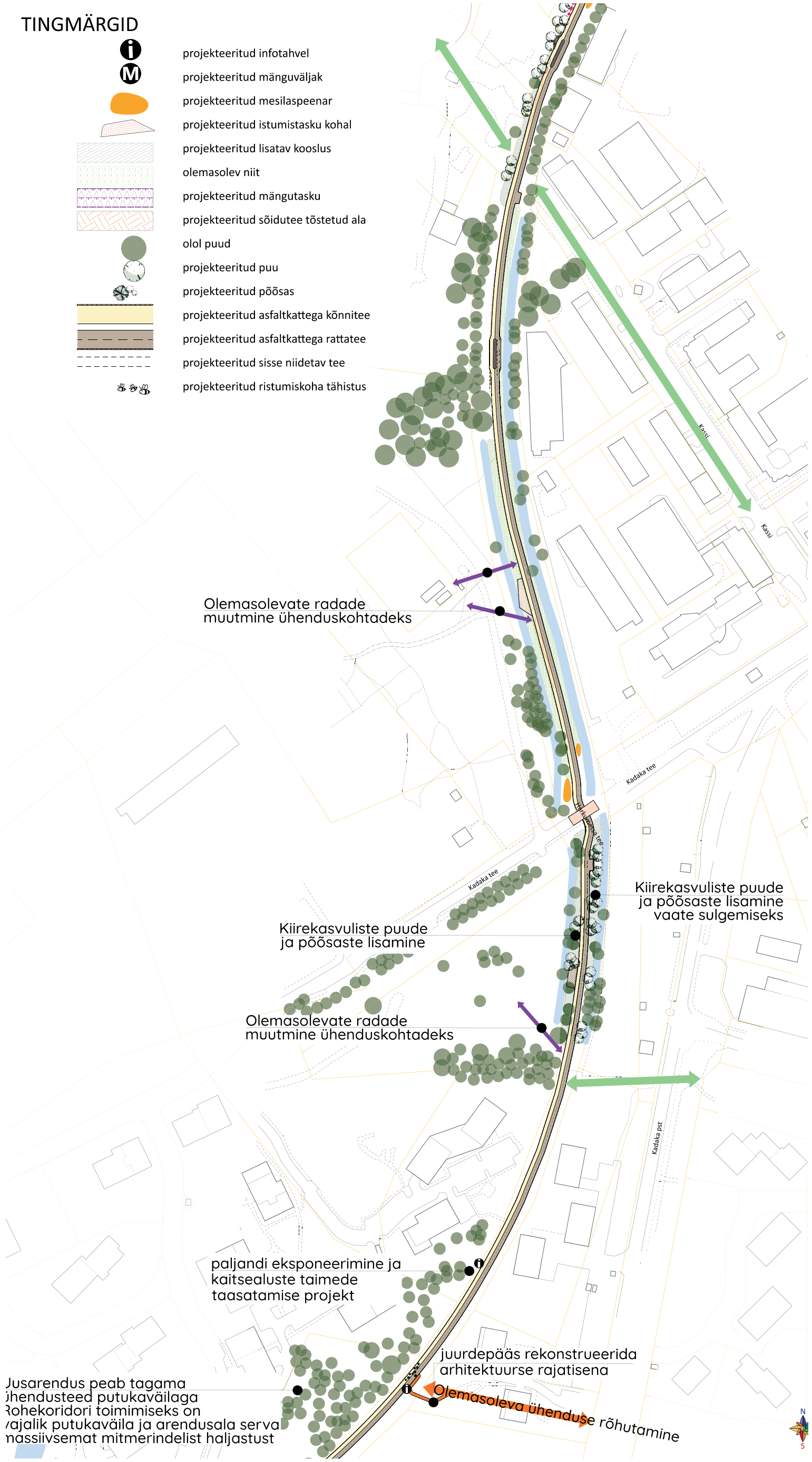
Ristumine Kadaka teega lahendada tõstetud ristmikuna.
Kavandatavatelt elamualadelt tuleb tagada juurdepääs Putukaväilale.

Haljastus ja elurikkust toetavad meetmed
Selle lõigu külgnavatele aladele kavandatakse ulatuslikke elamuehitusprojekte. Putukaväila ja uute hoonete vahele tuleb kavandada mitmerindeline (puud, põõsad ja rohttaimed) haljastus.
Jalgratta ja jalgtee eraldamiseks ja ruumi mitmekesistamiseks rajatakse tee keskele põõsakooslus. Lisatakse peenraid mesilastele ja kimalastele, liblikatele, tee peenraid ja peenraid lindudele. Projekteeritud on kivikuhil liikidele, kes armastavad päikese käes peesitada.
Klindipaljandil saab eksponeerida ja paljundada haruldasi sõnajalgu (projekt, millega tegeleb Tallinna botaanikaaed).

Tegevused
Kõnnitee osa asfaldile kanda graafiliselt asfaldimängud. Nõlvale lisada vaateplatvormid.

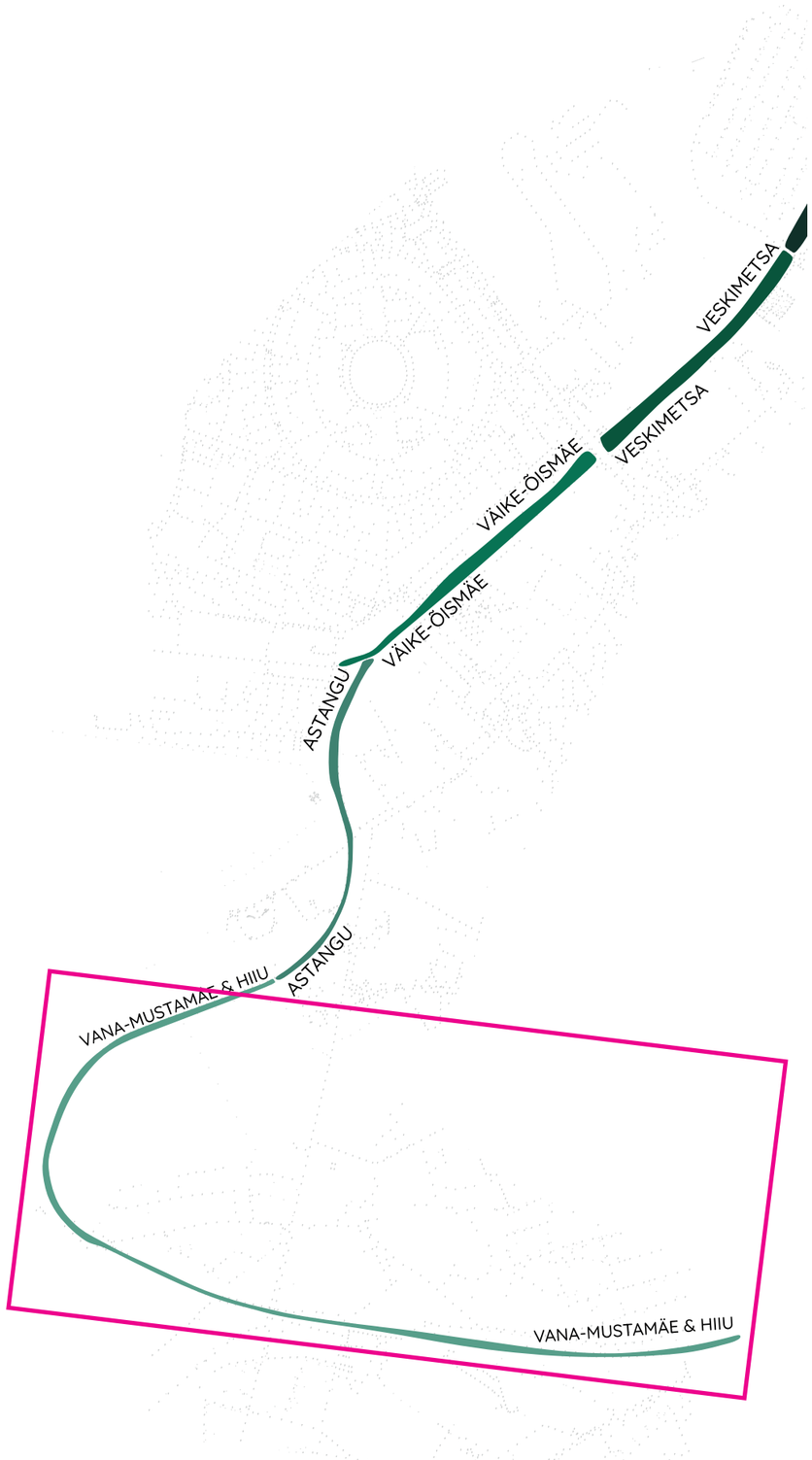
TINGMÄRGID

- projekteeritud infotahvel
- projekteeritud mänguväljak
- projekteeritud mesilaspeenar
- projekteeritud istumistasku kohal
- projekteeritud lisatav kooslus
- olemasolev niit
- projekteeritud mängutasku
- projekteeritud sõidutee tõstetud ala
- olol puud
- projekteeritud puu
- projekteeritud põõsas
- projekteeritud asfaltkattega kõnnitee
- projekteeritud asfaltkattega rattatee
- projekteeritud sisse niidetav tee
- projekteeritud ristumiskoha tähistus

Arendusala ja putukaväila vahele projekteerida mitmerindeline haljastus
Põõsakooslus
Eraldav peenar
Peenar mesilastele ja kimalastele
Peenar mesilastele ja kimalastele
Põõsakooslus
Arendusala ja putukaväila vahele projekteerida mitmerindeline haljastus
Tee peenar
Kooslus lindudele
Paljandi eksponeerimine ja kaitsealuste taimede taasatamise projekt
Uusarendus peab tagama ühendusteed putukaväilaga Rohekoridori toimimiseks on vajalik putukaväila ja arendusala serva mitmerindelist haljastust
Kooslus liblikatele
Kivikuhila
Kadaka tee
Lehtri
Kassi
40
20
0

Asfaldimängud
Perspektiivne ühendus
Jalgrattate
Kõnnitee
Eraldav peenar
Olemasolevate radade muutmine ühenduskohtadeks
Nõlvast eenduv vaateplatvorm
Asfaldimängud
Tõstetud ristmik
Nõlvast eenduv vaateplatvorm
Olemasolevate radade muutmine ühenduskohtadeks
Perspektiivne ühendus
Olemasoleva ühenduse rõhutamine
Kassi
Kadaka tee
100
200
30

VANA-MUSTAMÄE JA HIIU

Vana-Mustamäe ja Hiiu lõik kulgeb suurte metsamassiivide vahel. Peamine probleem on ehk Putukaväila trassi ühendamine nende loodusväärtustega ning olemasoleva elurikkuse esiletõstmine.

Liikumine

Olemasolev trass jagada kaheks: üks tee pool jääb jalgratturitele, teine jalakäijatele.

Juba praegu on näha sisse tallatud radasid, mis ühendab Putukaväila ümbritsevate metsadega. Need ühendused tuleks konkreetsemaks vormistada ning tähistada siltidega nii Putukaväilal (metsatee suunaviidad) kui metsas (Putukaväilale viitavad viidad). Projektiga tehakse ettepanek ühendustee loomiseks läbi Nõmme-Mustamäe maastikukaitseala. Ortofoto ja kohapealksed vaatlused näitavad, et see ühenduse vajadus on olemas, inimesed otsivad võimalusi põigata metsa. Tegu oleks delikaatse pinnasteega või koorepuruga tugevdatud teega. See ühendustee aitaks olemasoleva loodusväärtuse paremini Putukaväilaga siduda, muuta maastikukaitseala lineaarpargi osaks.

Putukaväila ja Astangu-Mäeküla kaitseala servaalad tuleks samuti ühendada. Selleks on projekteeritud tõstetud metallrestist teed, mis kulgevad olemasolevate betoonpostide vahel. Olemasolevad sisse tallatud rajad tuleks vormistada püsivamateks lahendusteks.
Ühendused tuleb luua ka Hiiu maastikukaitsealaga.

Haljastus ja elurikkust toetavad võtted

Tegu on juba praegu Tallinna elurikkuse keskpunktiga. Oluline on see vaid välja tuua. Lisaks on eskiisprojektiga ette nähtud veel mõned meetmed: loduala taastamine, tee pervele on lisatud peenraid lindudele, liblikatele, kimalastele ja mesilastele. Ette on nähtud niiduala taastamine ja olemasoleva heinamaa niitmine korra aastas, et toetada liigirikkuse taastumist.
Lisatud on kivikuhil liikidele, kes armastavad sooja käes peesitada.
Oluline elurikkust toetav meede on konnatunnelite rajamine, mis aitab kahepaiksetel suurte haljasmasside vahel sujuvalt liikuda.
Hiiu poolsel lõigul tuleks olemasolevad piirde betoonpostid kasutusele võtta pesapuuks, ronitaimede toeks või putukahotelliks.
Lisada mesilaspeenraid.

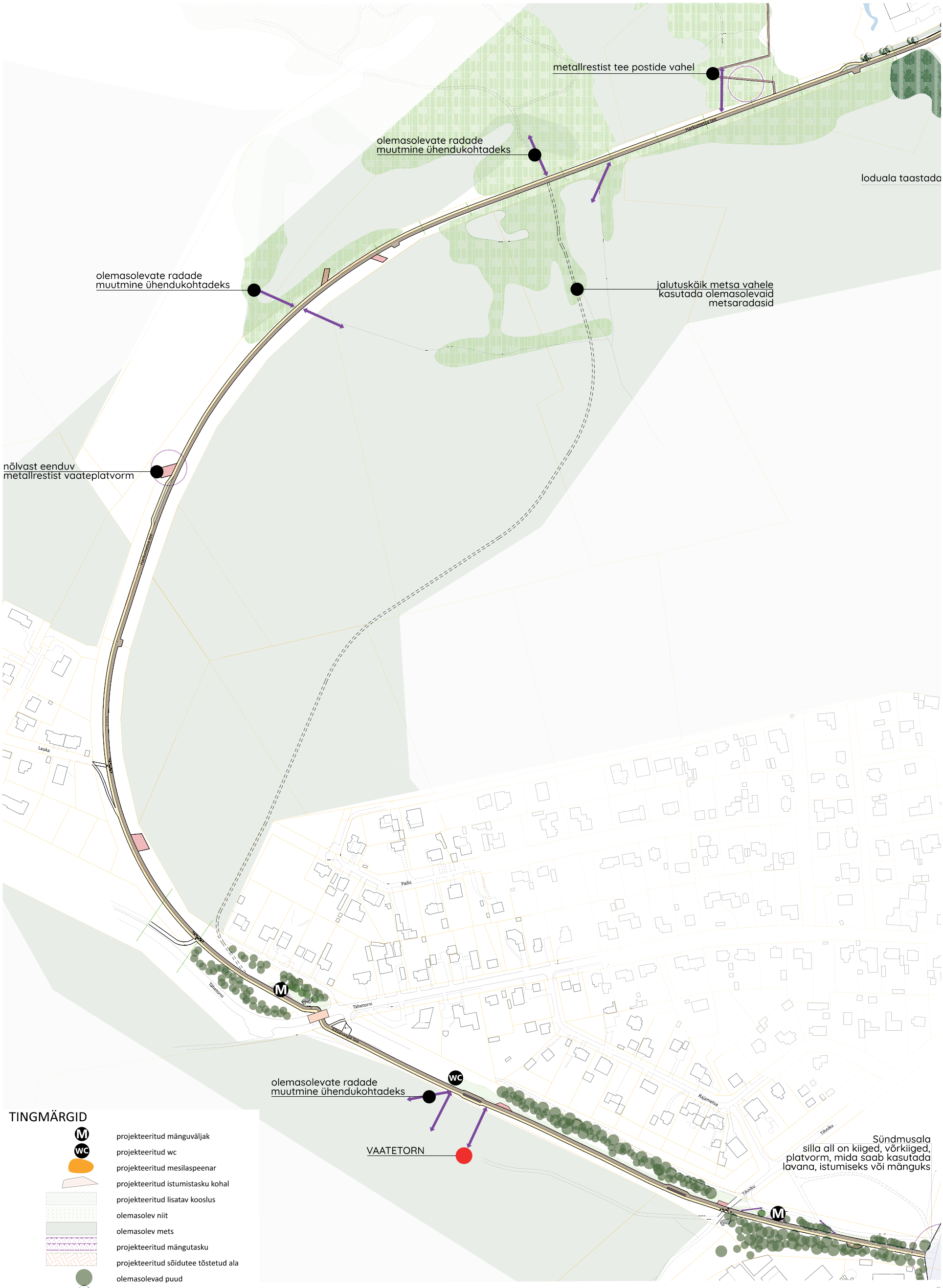
Tegevused

Projekteeritud on metallrestist tõstetud rada Astangu-Mäeküla kaitseala piirile olemasolevate betoonpostide vahele. Need on paigad, kus saab linnalooduse elamuse, kus põimuvad inimese puudutus (metallrestist tee, betoonpostid) ja loodus (Astangu-Mäeküla looduskaitseala).

Kraavi servale on lisatud metallrestist vaateplatvorme.

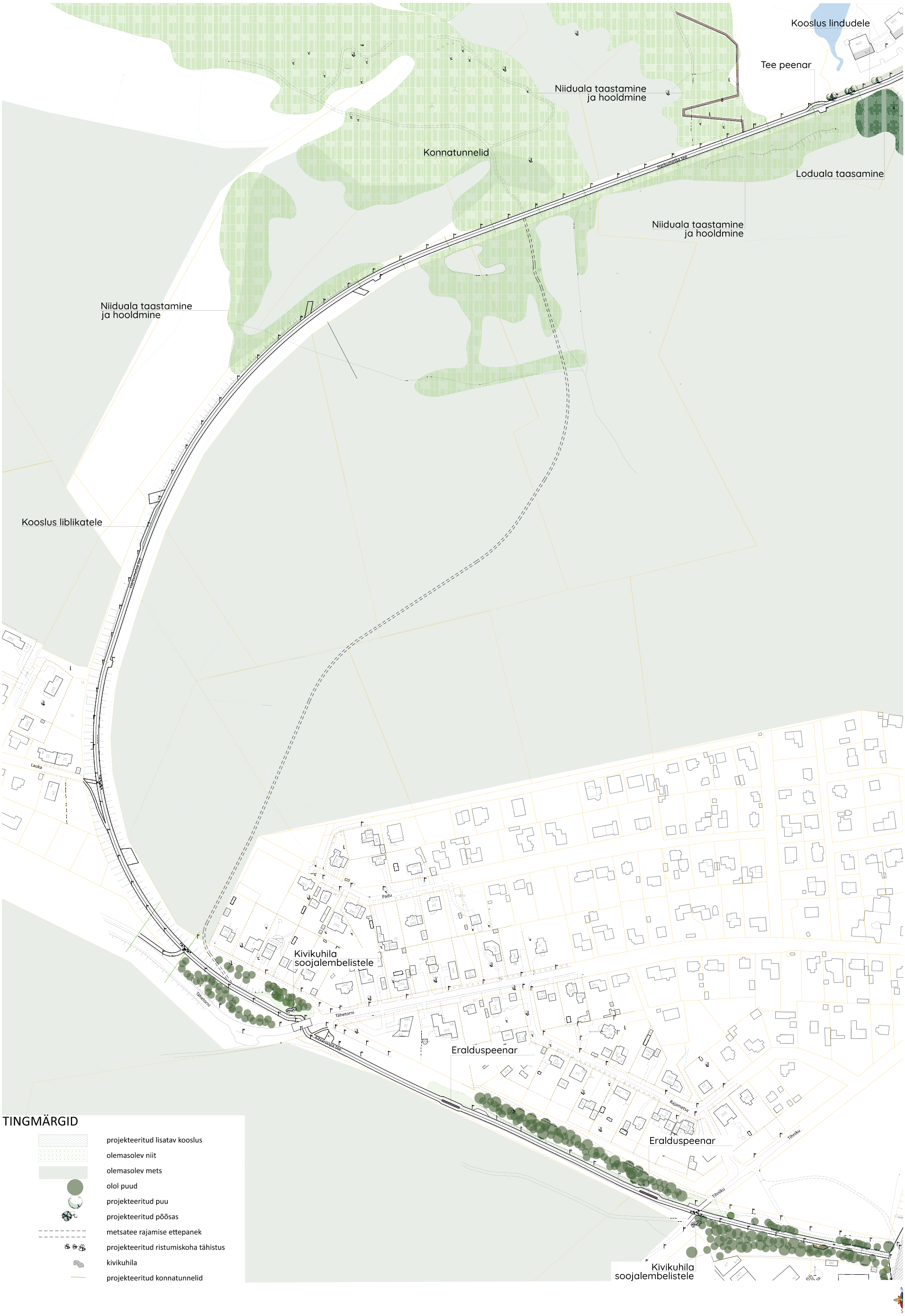
Hiiu maastikukaitseala piirile on ette nähtud vaatetorni rajamine. Vaatetornile arhitektuurivormi leidmiseks tuleb korraldada eraldi arhitektuurivõistlust. Arvesse tuleb võtta ringmajanduse printsiipe: näiteks kasutada taaskasutatavat puitu Tallinnas lammutatavatest hoonetest. Vaatetorni arhitektuur peab arvestama lindude ja nahkhiirte vajadustega, looma neile varje ja pesitsuspaikasid. Näiteks õõnsusi pesa tegemiseks või pilusid puhkamiseks.

Kadaka puiestee viadukti alla on tekkinud katustatud ruum, mis oleks kohane kujundada sündmusruumiks. Üheks lineaarpargi sõlmpunktiks, kus saaks toimuda kontserdid, pakutaks süüa, jäätist, saaks istuda, lauatennist mängida, võrkkiiges oleskleda jne.
Hiiu poolsesse lõiku on lisatud mängutaskud, kola mänguväljak, piknikuala istumiskohtadega, ratta parandamise punkt.

TINGMÄRGID

- projekteeritud mänguväljak
- projekteeritud wc
- projekteeritud mesilaspeenar
- projekteeritud istumistasku kohal
- projekteeritud lisatav kooslus
- olemasolev niit
- olemasolev mets
- projekteeritud mängutasku
- projekteeritud sõidutee tõstetud ala
- olemasolevad puud
- projekteeritud puu
- projekteeritud põõsas
- projekteeritud asfaltkattega kõnnitee
- projekteeritud asfaltkattega rattatee
- metsatee rajamise ettepanek
- projekteeritud ristumiskoha tähistus
- vaate asukoht
- kivikuhila

Kooslus lindudele
Tee peenar
Niiduala taastamine ja hooldmine
Konnatunnelid
Loduala taasamine
Niiduala taastamine ja hooldmine
Niiduala taastamine ja hooldmine
Kooslus liblikatele
Kivikuhila soojalembelistele
Eralduspeenar
Eralduspeenar
Kivikuhila soojalembelistele
Tähetorni
Padu
Rajametsa
Tihniku
Lauka
TINGMÄRGID
projekteeritud lisatav kooslus
olemasolev niit
olemasolev mets
olol puud
projekteeritud puu
projekteeritud põõsas
metsatee rajamise ettepanek
projekteeritud ristumiskoha tähistus
kivikuhila
projekteeritud konnatunnelid
40 20 0 100 200

“SIRGJOONELISELIT LOODUSRIKAS”
VANA-MUSTAMÄE JA HIIU
tegevused ja liikumine

Metallrestist jalutusrada
postide vahele
raja ääres infotahvlid
olemasolevast kooslusest

Eraldav
rohepeenar

Olemasolevate radade
muutmine ühenduskohtadeks

Olemasolevate radade
muutmine ühenduskohtadeks

Asfaldimängud

Nõlvast eenduv
puhketasku

Nõlvast eenduv
puhketasku

Olemasolevate radade
muutmine ühenduskohtadeks

Kõnnitee

Jalgrattatee

Nõlvast eenduv
puhketasku

Eraldav rohepeenar

jalutuskäik metsa vahele
kasutada olemasolevaid
metsaradasid

Asfaldimängud

Juurdepääsu
lisamine

Nõlvast eenduv
metallrestist
puhketasku

Asfaldimängud

Tõstetud ristmik

Ronila

Eralduspeenar

Puhketasku

Olemasolevate radade
muutmine ühenduskohtadeks

Olemasolevate radade
muutmine ühenduskohtadeks

silla all on kiiged, võrkiiged,
platvorm, mida saab kasutada
lavana, istumiseks või mänguks,
lauatenniselaud, istumiskohad

Eralduspeenar

Kola mänguväljak

Puhketasku

Puhketasku

TINGMÄRGID

- projekteeritud mänguväljak
- projekteeritud wc
- projekteeritud istumistasku
- projekteeritud mängutasku
- projekteeritud sõidutee tõstetud ala
- projekteeritud asfaltkattega kõnnitee
- projekteeritud asfaltkattega rattatee
- metsatee rajamise ettepanek
- projekteeritud ristumiskoha tähistus
- kivikuhila

40 20 0 100 200

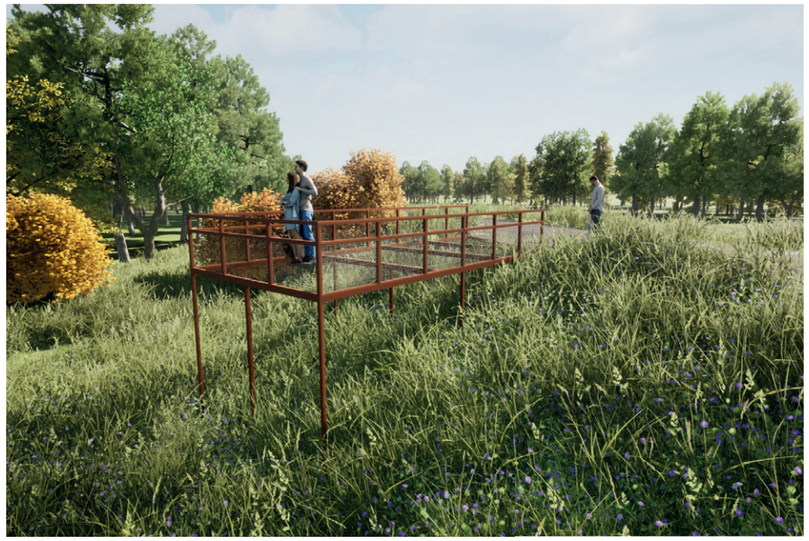

Sündmusala
silla all on kiiged, võrkiiged,
platvorm, mida saab kasutada
lavana, istumiseks või mänguks
Kivikuhila
piknikuala
olemasoleva betoonposti
kasutuselevõtmine pesapuuks,
ronitaimede tugedeks või
putukahotellina
sisse niidetav rada
Kanarbiku
Sinirukki
Lasnelille
Kiviliiva
Plangu
Sakre
Pärnu mnt
Väänа
Tähetorni
Kadaka pst
Kõrvenõmme tee
INGMÄRGID
projekteeritud mänguväljak
projekteeritud wc
projekteeritud mesilaspeenar
projekteeritud istumistasku kohal
projekteeritud lisatav kooslus
olemasolev niit
projekteeritud mängutasku
olol puud
projekteeritud puu
projekteeritud põõsas
projekteeritud asfaltkattega kõnnitee
projekteeritud asfaltkattega rattatee
sisse niidetav rada
projekteeritud ristumiskoha tähistus
vaate asukoht
kivikuhila
40
20
0
100
200
N
S

INGMÄRGID

- projekteeritud mänguväljak
- projekteeritud mesilaspeenar
- projekteeritud istumistasku
- projekteeritud lisatav kooslus
- olemasolev niit
- projekteeritud mängutasku
- olol puud
- projekteeritud puu
- projekteeritud põõsas
- projekteeritud asfaltkattega kõnnitee
- projekteeritud asfaltkattega rattatee
- sisse niidetav rada
- projekteeritud ristumiskoha tähistus
- kivikuhila

Vaade eednuvale vaateplatvormile

Vaade eednuvale vaateplatvormile

Vaade tõstetud teele Astangu-Mäeküla kaitsealal

Vaade eednuvale vaateplatvormile

Vaade tõstetud teele Astangu-Mäeküla kaitsealal

Vaade tõstetud teele Astangu-Mäeküla kaitsealal

HIIU
Hiiu sõlmpunkt on Putukaväila lineaarpargi üks kõige linlikum osa. Sinna on koondunud linlikud tegevused ja ruumid. Hiiu sõlmpunkt on just sellest lähtuvalt lahendatud, loodud on intiimne linnaväljak, mis kõlab kokku kõrvaloleva Rimiga.

Liikumine
Olemasolev trass jagada kaheks: üks tee pool jääb jalgratturitele, teine jalakäijatele. Lõigu linlikumas väljakuosas on liiklus lahendatud jagatud ruumi põhimõttel.

Olemasolevat parklat on kokku tõmmatud, osa sellest kujundatud väljakuks. Teise parklasse on ette nähtudkõvakatet liigendav ja pehmendav haljastus.

Säilitatud ja esile toodud on olemasolev munakivitee.

Haljastus ja elurikkust toetavad võtted
Paljuski on säilitatud olemasolev haljastus. Seda on liigendatud ja täiendatud tee peenraga ja kooslusega liblikatele. Parkla ja Putukaväila trass on eraldatud põõsakoosluse ja õitsvate puudega. Lisatud on kivikuhil sooja käes peesitavatele liikidele.

Tegevused
Hiiu sõlmpunkt on oluline lineaarpagi alus/lõpp-punkt. See peaks väljenduma ka tegevuste rohkuses. Projekteeritud miniväljaku vorm on inspireeritud juba olemasolevast Rimi esisest maastikuarhitektuuri lahendusest ja jätab seal kasutatud ringi motiivi. Nii moodustavad kaks poolt terviku, nende keskmesse jääb Putukaväila trass. Rajatud kesksel väljakul on istumiskohad, vajadusel saab sinna rajada paviljoni, mis võiks olla nii turupaviljon kui teabemaja. Väljak on sillutatud eri materjaliga, et luua vaheldusrikkust ka tehismaterjalides.

Kavandatud on veemängude mänguväljak, rattaparanduspunkt ja välijõusaal.

“SIRGJOONELISELT LOODUSRIKAS”
HIIU SÕLMPUNKT

TINGMÄRGID

- projekteeritud asfalteeritud jalgrattatee
- projekteeritud asfalteeritud kõnnitee
- projekteeritud asfalteeritud kergliiklustee
- Projekteeritud tänavakivist väljak
- projekteeritud mängu- ja spordiplats
- projekteeritud kivikuhila
- projekteeritud mesilaspeenar
- projekteeritud lisatav kooslus
- olemasolev niidukooslus
- olol vanu elektriposte kasutada putukahotellidena/linnumajadena
- olol puud
- projekteeritud puu
- projekteeritud põõsas
- vaate asukoht
- paviljonidega hoonestatav ala (turupaviljonid ja teabemaja)

Vaade Putukaväila trassile Hiiu sõlmpunktis

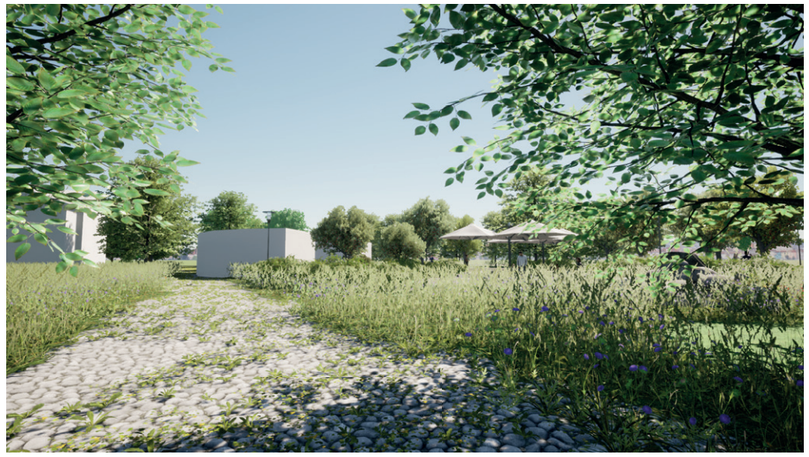
Vaade Putukaväila trassile Hiiu sõlmpunktis

Vaade Hiiu sõlmpunkti väljakule

Vaade Hiiu sõlmpunkti väljakule

Vaade Putukaväila trassile. olemasoleva munakivitee säilitamine

Vaade Hiiu sõlmpunkti väljakule Putukaväila trassilt